

**Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
Správa Pieninského národného parku
Červený Kláštor**

**ROČENKA
2008**

Obsah

1.	ÚVOD (Ing. Štefan Danko)	3
2.	SPRÁVA PIENAP-U (Ing. Štefan Danko)	3
2.1.	Organizačná štruktúra	4
2.2.	Práce vykonané dodávateľsky, nákupy a vyradenia investičného majetku.	5
3.	Z HISTÓRIE OCHRANY PRÍRODY V PIENINÁCH (Ing. Štefan Danko)	6
4.	Významné úlohy (Ing. Štefan Danko).....	7
5.	Územná ochrana	9
5.1.	Národná legislatíva.....	9
5.2.	Natura 2000 - II. etapa (Ing. Katarína Kisková)	11
5.3.	Projekty ochrany prírody (Ing. Katarína Kisková).....	12
6.	PRAKTICKÁ STAROSTLIVOSŤ	13
6.1.	Starostlivosť o živočíchy (Ing. Katarína Kisková).....	13
6.2.	Opatrenia na záchranu jasoňa červenookého (<i>Parnassius apollo</i>).....	14
6.3.	Starostlivosť o nelesné biotopy (Ing. Martin Kiska).....	15
6.4.	Starostlivosť o lesné biotopy (Ing. Štefan Soľava)	15
6.5.	Likvidácia invázných druhov rastlín (Ing. Martin Kiska).....	17
6.6.	Anorganika (Ing. Štefan Soľava)	17
6.7.	Negatívne javy (Ing. Margaréta Malatinová).....	17
7.	VÝSKUM A MONITORING	18
7.1.	Lesné a nelesné biotopy v území PIENAP-u (Ing. Štefan Danko)	18
7.2.	Mapovanie mokradných spoločenstiev (Ing. Vladimír Kľč, Ing. Vladimíra Kunštárová)	18
7.3.	Mapovanie botanických druhov (Ing. Vladimír Kľč, Ing. Vladimíra Kunštárová)....	19
7.4.	Invázne druhy rastlín – inventarizácia (Ing. Martin Kiska)	21
7.5.	Zimné sčítanie vodného vtáctva (Ing. Katarína Kisková).....	22
7.6.	Inventarizačný výskum vodných živočíchov a vážok (Ing. Katarína Kisková).....	22
7.7.	Sčítanie netopierov na zimoviskách (Ing. Katarína Kisková).....	24
8.	REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH (Ing. Margaréta Malatinová).....	24
8.1.	Informačné strediská v Pieninách	24
8.2.	Letná turistická sezóna	25
9.	EDIČNÁ A PROPAGAČNÁ ČINNOSŤ (Ing. Margaréta Malatinová).....	26
10.	ENVIRONMENTÁLNE A VÝCHOVNÉ AKTIVITY	26
10.1.	Environmentálne aktivity s verejnosťou (Ing. Margaréta Malatinová).....	26
10.2.	Školenia a výchova vlastných pracovníkov (Ing. Vladimír Kľč).....	27
11.	Strážna - terénna služba (Ing. Štefan Soľava).....	28
12.	Konzultačný zbor Pieninského národného parku (Ing. Štefan Danko).....	29
13.	MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA (Ing. Štefan Danko)	30
13.1.	Bilaterálna spolupráca	31
13.2.	Zahrančné služobné cesty	32
14.	Spolupráca s inými organizáciami (Ing. Štefan Danko)	33
15.	Spracovanie podkladov pre rozhodovanie orgánov ochrany prírody (Ing. Štefan Danko)	33
16.	Ekonomika	39
16.1.	Stav investičného majetku (Anna Kovalská)	39
16.2.	Čerpanie finančných prostriedkov (Anna Kovalská).....	40
16.3.	Nový objekt Správy PIENAP-u v Spišskej Starej Vsi (Ing. Štefan Danko)	40
16.4.	Ďakovanie (Ing. Štefan Danko).....	42

1. ÚVOD (Ing. Štefan Danko)

2. SPRÁVA PIENAP-U (Ing. Štefan Danko)

Pieninský národný park sa nachádza v severnej časti Slovenska pozdĺž štátnej hranice s Poľskou republikou. Vlastné územie národného parku tvorí krátky úsek bradlového pásma, ktoré obopína celé Vnútorne Západné Karpaty v dĺžke asi 600 km. V tejto časti územia má bradlový úsek dĺžku cca 13,5 km a najväčšiu šírku okolo 4,8 km.

Pieninský národný park bol vyhlásený v roku 1967 na rozlohe 2 125 ha. V roku 1997 bol nariadením vlády SR č. 47/1997 novelizovaný, pričom sa zväčšila výmera národného parku a zmenšila výmera jeho ochranného pásma. V súčasnosti má vlastné územie národného parku rozlohu 3 750 ha a ochranné pásmo 22 444 ha.

Hranice národného parku ležia v dvoch okresoch - Kežmarok a Stará Ľubovňa - v územnej príslušnosti Prešovského kraja. Územie národného parku zahŕňa katastre 7 obcí a jeho ochranné pásmo katastre 20 obcí.

Od 1. júla 2000 má Správa Pieninského národného parku okrem vlastného územia národného parku a jeho ochranného pásma v územnej pôsobnosti aj voľnú krajinu v okrese Stará Ľubovňa a Kežmarok (okrem obcí Rakúsy, Mlynčeky, Stráne pod Tatrami a Stará Lesná). Výmera územia v územnej pôsobnosti Správy PIENAP-u je 142 442 ha.

Sídlo Správy Pieninského národného parku:

Červený Kláštor (PSČ 059 06)

Tel.: 052/4181071-3

Fax.: 052/4822395

e-mail: pienap@sopsr.sk

www.pienap.sk

Kontakty pracovníkov

P. č.	Meno a priezvisko mobil	e-mail (@sopsr.sk)	Poznámka
1.	Babík Róbert 0917 631134	pienap.straz	strážca
2.	Danko Štefan Ing. 0917 631130	stefan.danko	poverený riaditeľ
3.	Kiska Martin Ing.	martin.kiska	od 1.5.2008 botanik
4.	Kisková Katarína Ing. 0917 631303	katarina.kiskova	od 1.5.2008 zoológ
5.	Klč Vladimír Ing. 0917 631135	vladimir.klc	dendrológ
6.	Kovalská Anna 0917 631133	anna.kovalska	administratívny pracovník
7.	Kunštárová Vladimíra Ing.	vladimira.kunstarova	krajinár
8.	Malatinová Margaréta Ing.	margareta.malatinova	environmentálna výchova
9.	Rak Stanislav 0917 631132	pienap.straz	strážca
10.	Solava Štefan Ing. 0917631131	stefan.solava	lesník
11.	Žlkovanová Katarína Ing. PhD.	katarina.zlkovanova	do 1.3.2008 botanik

2.1. Organizačná štruktúra

Po organizačných zmenách ktoré nastali v roku 2007 sa v priebehu roka 2008 organizačná štruktúra nemenila. V rámci Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky ostalo v platnosti 11 regionálnych centier, pričom Správa Pieninského národného parku ostala v Regionálnom centre so sídlom v Tatranskej Štrbe, ktoré riadil počas celého roka Ing. Pavol Majko.

Organizačná štruktúra PIENAP-u

¹ od 1. 5. 2008

² do 1. 5. 2008 zoológ, po 1. 5. 2008 botanik (zastupovanie odborných pracovníčok na MD)

³ do 28. 2. 2008 (nástup na MD)

Znížením počtu pracovníkov v roku 2007 pri nezvýšení finančných prostriedkov na praktickú starostlivosť sa oslabila schopnosť národného parku vykonávať preventívne ochranné služby proti poškodzovaniu ochrany prírody a tiež výrazne sa znížila možnosť vykonávať praktickú starostlivosť. Po znížení výšky rozpočtu v roku 2005 o 140 000,- Sk sa úplne paralyzovala aj možnosť vykonávať:

- praktickú starostlivosť o chránené územia vlastnými pracovníkmi,
- pri značení územia musia vypomáhať odborní pracovníci,
- údržbu ochranných zariadení,
- nemá kto vykonávať asistenčnú činnosť pri monitoringu a inventarizačných výskumoch,

Správa Pieninského národného parku potrebovala skôr posilniť zabezpečením systemizovaného miesta:

- informatika vzhľadom na rozvoj informačných technológií a neudržateľnosť riešiť túto problematiku kumulovanou funkciou,
- pracovníkov do obsluhy informačných stredísk.

2.2. Práce vykonané dodávateľsky, nákupy a vyradenia investičného majetku

2.2.1. Práce vykonané dodávateľským spôsobom

V roku 2008 sme dodávateľským spôsobom riešili okrem prenájmov kancelárii, údržby kancelárskej a výpočtovej techniky, nákupu kancelárskych potrieb a pod. tieto významné aktivity:

- spracovanie projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie „Prestavba existujúcich objektov pre potreby Správy PIENAP-u – Spišská Stará Ves“. Zodpovedný projektant za riešenie projektu bol Ing. arch. Rudolf Kruliac, Jilemnického č. 341, 059 52 Veľká Lomnica. Hodnota zákazky bola 214 200,- Sk s DPH. V súvislosti s riešením projektovej dokumentácie boli spracované geometrické plány pre odkúpené pozemky a objekty fy Ing. Furcoň Ján, Spišská Stará Ves v hodnote 4 760,- Sk,
- prevádzka infocentra v Lesnici, ktoré navštívili v priebehu letnej turistickej sezóny cca 25 000 návštevníkov. Náklady boli nasledovné: likvidácia odpadu 8 866,- Sk, odmeny pracovníčok podávajúcich informácie 31 314,- Sk, nájom objektu, vodné, stočné a energie v hodnote 107 554,- Sk. Príjmy z infocentra boli vo výške 38 000,- Sk.

Na konci roka po vetrovej búrke padli na infocentrum dva stromy, vzhľadom na to, že ŠOP SR nepoistila budovu, náklady s opravou strechy činili 15 682 Sk,

- likvidáciu invázných rastlín sme vykonávali vlastnými pracovníkmi, ale Roundup nás stál 3 330,- Sk,
- v rámci starostlivosti o živočíchy mala Správa Pieninského národného parku náklady s prevádzkou rehabilitačnej stanice, ktorej chod zabezpečuje so zoológom, kde veterinárne náklady predstavovali 1 550,- Sk. Okrem toho sme v roku 2008 dali vyrobiť hniezdne búbky pre sovy, ktorých výrobné náklady činili 6 199,- Sk, pričom ich osadenie sme vykonali vlastnými pracovníkmi,
- v druhom polroku sme získali na realizáciu manažmentových opatrení prostriedky z Evirofondu, z ktorých sa vykonala oprava oplotenia, odstránenie krovia a pokosenie plochy PR Slatina pri Šarišskom Jastrabí v hodnote 19 850,- Sk a výrez krovia a odstránenie biomasy v Haligovských skalách na genofondových lokalitách jasoňa červenookého na výmere 1 ha v hodnote 29 250,- Sk.

2.2.2. Nákupy a vyradenia

Na začiatku roka 2008 sme vstúpili do intenzívnych rokovaní s mestom Spišská Stará Ves s cieľom zabezpečiť - po neúspechu v obci Červený Kláštor - objekt pre potreby Správy Pieninského národného parku. Výsledkom rokovaní bolo podpísanie kúpnej zmluvy v hodnote 2 600 000,- Sk na predmet zmluvy:

- stavba, zapísaná na LV č. 1, kat. územia Spišská Stará Ves, súp. č. 57, postavená na parc. č. 373, zastavaná plocha o výmere 179 m²,
- stavba bez súpisného čísla, postavená na parcele č. 375, zast. plocha o výmere 367 m²,
- parcela č. 373, zastavaná plocha o výmere 179 m² a parcela č. 375, zastavaná plocha o výmere 367 m².

V priebehu roka po spracovaní projektovej dokumentácie vyplynula potreba prikúpiť pre prístavbu garáží ešte časť parcely 371 zapísanej na LV č. 1, kat. územia Spišská Stará Ves, o výmere 58 m² v hodnote 10 440,- Sk. Po odkúpení je parcela evidovaná pod parcelným číslom 371/2, druh pozemku: ostatné plochy.

Uvedené nákupy sú zapísané na LV 1594 - parcely registra "C" evidované na katastrálnej mape Katastrálnym úradom Prešov, Správa katastra Kežmarok, k. ú. Spišská Stará Ves.

Správa Pieninského národného parku navrhla 6.3.2008 vyradenie služobného motorového vozidla Fiat Punto ŠPZ KK-189AJ k termínu 1.4.2008. Ako dôvod sme uviedli: Fiat Punto, ŠPZ KK-189AJ, bol zakúpený v decembri 1996. Automobil mal najazdených 168 645 km a STK bolo platné do 19.8.2008. Aj napriek tomu, že automobil nebol havarovaný a bol pravidelne udržiavaný a opravovaný, ďalšie vykonanie STK bez generálnej údržby a opravy celého automobilu vrátane karosérie nebolo aktuálne. Takáto oprava, vzhľadom na jej odhadovaný rozsah, by bola ekonomicky nerentabilná a taktiež ďalšia prevádzka by si bola vyžadovala zvýšené náklady.

Dňa 19.6.2008 bol vyradený automobil odvezený do Banskej Bystrice na ústredie ŠOP SR na ďalšie zhodnotenie.

3. Z HISTÓRIE OCHRANY PRÍRODY V PIENINÁCH *(Ing. Štefan Danko)*

Pieniny vzhľadom na svoju polohu od nepamäti priťahovali pozornosť obyvateľov, učencov, umelcov z oboch susediacich štátov. V dávnej minulosti situovanie Pienin na hranici medzi dvomi veľkými štátnymi útvarmi Rakúsko-Uhorskom a Poľskom bolo dôvodom vybudovania a existencie historických pamiatok, ktoré sa na rieke Dunajec nachádzajú. Sú to najmä hraničné hrady Niedžica a Čorštýn a kláštor kartuziánov a kamaldulov v Červenom Kláštore a Pieninský hrad ukrytý v doline Pieninského potoka v Zámkovej hore.

Pomedzi strážne hrady viedla stará obchodná cesta spájajúca Čierne more s Baltským morom. Okrem toho pomedzi obidva hrady viedla stará hranica medzi Uhorskom a Poľskom. Červený Kláštor bol, okrem svojej polohy na obchodnej ceste a štátnej hranici, známy aj ako stredisko vzdelanosti v širokom okolí. Žili tu osobnosti ako:

- Romuald Hadbavný (1714 – 1780), ktorý napísal prvý preklad Biblie do kultúrnej slovenčiny a zostavil latinsko-slovenský slovník,
- František Ignác Jaschke (1724 – 1775) známy ako fráter Cyprián z Červeného Kláštora, ktorý bol kamaldulským mníchom a najznámejším rehoľníkom pôsobiacim v Červenom kláštore. Bol známy ako všeobecne vzdelaný cestovateľ, ľudový liečiteľ, zberateľ, či dokonca konštruktér. Vynikal najmä v oblasti

medicíny, farmácie, alchýmie a botaniky. Najviac ho preslávil herbár, ktorý tvoril v rokoch 1765 - 1771 (fotokópia herbára je súčasťou expozície kláštornej medicíny a farmaceutiky). Herbár na 97 stranách obsahuje 283 vylišovaných rastlín, ktoré sám alebo so svojimi pomocníkmi nazbieral v oblasti Pienin a v Belianskych Tatrách. K rastlinám je pripojený ich opis v štyroch jazykoch – gréčtine, latinčine, poľštine a nemčine.

Existencia historických pamiatok, objavenie minerálnych prameňov v Červenom Kláštore na Smerdžonke, či v poľskej Ščavnici na začiatku 19. storočia, spolu s jedinečnosťou prírody Pienin, ľudovým folklórom a architektúrou bolo príčinou, že sa na o Pieniny začali zaujímať vedci, umelci, turisti, ale aj verejní činitelia nielen z obidvoch štátov, ale celej strednej Európy. V tomto období okolo roku 1830 sa objavili na rieke Dunajec prvé plte prevážajúce kúpeľných hostí z novo vznikajúcich kúpeľov v Ščavnici a zo Smerdžonky.

Zvýšený záujem o územie zo strany podnikateľov a neskoršie z radov návštevníkov a kúpeľných hostí, ale i osvietenejších miestnych intelektuálov vytvoril rozpor medzi využívaním prírodných zdrojov a ich ochranou v prospech budúcich generácií. Zvyšujúca sa ťažba dreva a nerastných surovín, ale aj extrémne využívanie poľnohospodárskej krajiny, viedli k snahám kodifikovať ochranu prírody na území Pienin.

Najstaršou listinou zaoberajúcou sa ochranou prírody a využívaním nerastných zdrojov na území Pienin je dokument z roku 1595 potvrdený v Novom Sonči v roku 1626, ktorý prikazuje ochranu lesa a zveriny v doline Pieninského potoka v prospech Pieninského zámku a prikazuje starostom Čorštýna, aby nevykonávali ťažbu dreva, potláčali pytliactvo a krádeže dreva (*Piotr Dabrowski 2008*). Aj keď prvoradým záujmom predpisu bola ochrana osobného vlastníctva, aj tak je to prvý dokument, ktorý sa zaoberal ochranou prírodných zdrojov v území Pienin.

Ak nepočítame legislatívne úpravy v Rakúsko-uhorskej monarchii vzťahujúce sa na celé územie monarchie alebo Uhorska do konca 18. storočia, prvá iniciatíva o nutnosti ochrany lesov na území Tatier a Pienin vzišla z rokovania Uhorskej celoštátnej lesníckej konferencie, ktoré sa uskutočnilo v roku 1856. Na túto problematiku a nutnosť ochrany prírody lesov v povodí Popradu a Dunajca upozorňuje v svojej práci o Uhorských pralesoch v roku 1861 František Fusch z Levoče. V roku 1900 vydal uhorský minister orby nariadenie o súpise pamätných stromov a povinnej ochrane prírodných pamiatok v krajine, podľa ktorého boli pod štátnu ochranu dané skupiny líp pri Červenom kláštore, stromoradie v kúpeľoch Smerdžonka a staré pamätné stromy pri cintorínoch v Zamagurí (*Dušan Janota 1992*).

Po skončení prvej svetovej vojny boli prijaté mnohé legislatívne predpisy po obidvoch stranách štátnej hranice, od ktorých sa odvíjali mnohé projekty zaoberajúce sa problematikou vzniku chránených území v Pieninách. Tomuto obdobiu sa venuje ročenka z roku 2004.

4. Významné úlohy (Ing. Štefan Danko)

Legislatívne úlohy

Správa Pieninského národného parku spracovala návrhy projektov ochrany ako návrhov na vyhlásenie chránených území, ktoré sú navrhnuté do siete chránených

území NATURA 2000 v prvej etape a neboli prekryté národnou legislatívou. Po novelizácii zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny by v ďalšom období ostali bez územnej ochrany. Boli spracované návrhy projektov ochrany týchto chránených území:

- Chránený areál Pieninskej bradlá,
- Chránený areál Torysa,
- Prírodná pamiatka Beliansky potok.

Spolupráca s PPA na implementácii záväzkov v rámci realizácie PRV v oblasti ochrany biodiverzity

Správa Pieninského národného parku v spolupráci s Inštitútom aplikovanej ekológie - Daphne a za finančnej pomoci Nemeckej spolkovej nadácie pre životné prostredie (DBU) realizovala v rokoch 2007 – 2008 projekt „Ochrana a obnova cenných biotopov Pieninského národného parku ako modelový príklad pre veľkoplošné chránené územia na Slovensku. V rámci projektu sa vykonal monitoring lesných a krovinatých spoločenstiev, vytypovali sa tzv. biele plochy, ktoré by bolo možné začleniť do LPIS-ov a dobrou informačnou kampaňou sa aktivizovali miestni hospodári na vyčistenie časti 20 ha takýchto plôch od krovia.

WWW stránka PIENAP-u

Spracovanie návrhu a zabezpečenie prevádzky webovej stránky Pieninského národného parku.

Po sponzorskom spracovaní grafického návrhu a osnovy webovej stránky www.pienap.sk prevádzkovateľom webovej stránky www.pieninyportál.sk pracovníci Správy Pieninského národného parku naplnili jednotlivé kapitoly a stránka bola začiatkom roka sprístupnená. Obsahuje všetky základné informácie o Pieninskom národnom parku, aktuálne informácie a dôležité odkazy.

Vydanie edičných titulov a náučných materiálov

V spolupráci s Daphne pracovníci Pieninského národného parku spracovali návrhy textov do vzdelávacej a výchovnej brožúry pre vlastníkov a užívateľov lesa „Lesné biotopy Pienin a Zamaguria“, v ktorej sú stručne opísané a charakterizované všetky lesné biotopy nachádzajúce sa na území Pieninského národného parku a v jeho ochrannom pásme. V brožúre je aj doporučená starostlivosť o tieto biotopy s cieľom zachovať ich prirodzený stav.

Investičné akcie

Na začiatku roka Štátna ochrana prírody SR zakúpila budovu v Spišskej Starej Vsi pre potreby Správy Pieninského národného parku. Do 17. apríla 2008 Správa Pieninského národného parku dala po rokovaní konaní vypracovať ateliéru Ing. Rudolfa Kruliaca projektovú dokumentáciu pre existujúce stavby nachádzajúce sa na parcele č. 373 a 375 v kat. území Spišská Stará Ves pod názvom „Prestavba existujúcich objektov pre potreby Správy PIENAPu – Spišská Stará Ves“. Výstupom bola projektová dokumentácia projekt stavby pre stavebné povolenie s časťami:

- architektonicko-stavebné riešenie,
- statické posúdenie,

ochranného pásma TANAP-u, ktorá viedla zo Spišskej Belej cestou do Tatranskej Kotliny a odtiaľ štátnou cestou cez Ždiar a za Ždiarom odbočila na kótu Príslop a odtiaľ pokračovala na štátnu hranicu s Poľskom. Na severe tvorila hranicu štátna hranica, na juhu štátna cesta Spišská Belá – Stará Ľubovňa a na východe štátna cesta Stará Ľubovňa – Mníšek n/Popradom.

Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 47 zo 14. januára 1997 sa zvýšila výmera Pieninského národného parku z pôvodných 2 125 ha na súčasných 3 749,62 ha a ochranné pásmo bolo upravené na 22 444,17 ha. Hranica národného parku sa posunula na východ a prebieha od farmy v k. ú. Kamienka údolím potoka cez hrebeň do údolia potoka Riečka a bočným hrebienkom ku kóte Fakľovka a hrebeňom na kótu Vrchličky. Časť územia Pieninského národného parku o výmere 1 392 ha je navrhnuté ako územie siete Natura 2000 pod názvom SKUEV 0337 Pieniny.

Územie Pieninského národného parku vyhláška MŽP SR č. 319 z 27. februára 2004 člení na zóny A, B, C a D. Pričom zóna A má výmeru 277,16 ha, zóna B 836,82 ha, zóna C 2 579,43 ha a zóna D 56,21 ha. Zóna A a B je totožná so zónou A a B územia siete Natura 2000 SKUEV 0337 Pieniny.

Hranica ochranného pásma kopíruje hrebeň Spišskej Magury. V ochrannom pásme sa nachádzajú tieto maloplošné chránené územia a územia siete Natura 2000:

Názov MCHÚ	Rok vyhl.	Druh CHÚ	Vým. v ha	Popis predmetu ochrany	Územie siete NATURA	Vým. v ha
Jezerské jazero	1967	PR	2,18	dokumentácia plazivej svahovej modelácie územia	Nie	
Veľké osturnianske jazero	1984	PR	45,51	dokumentácia plazivej svahovej modelácie územia s výskytom vzácných vodných biotopov a prechodných rašelinísk	Ano SKUEV 0334	51,77
Malé jazerá	1984	PR	6,31	dokumentácia plazivej svahovej modelácie územia so vzácnymi vodnými biotopmi	Ano SKUEV 0335	7,65
Jazero	1984	PP	3,47	dokumentácia plazivej svahovej modelácie územia so vzácnymi vodnými biotopmi	Nie	
Lipa vo Veľkej Lesnej	1989	CHS		lipa pri miestnom kostole s obvodom 545 cm	Nie	

5.1.2. Voľná krajina v územnej kompetencii PIENAP-u (Ing. Štefan Danko)

Od 1. júla 2000 má Správa Pieninského národného parku okrem vlastného územia národného parku a jeho ochranného pásma v územnej pôsobnosti aj voľnú krajinu v okrese Stará Ľubovňa a Kežmarok (okrem obcí Rakúsy, Mlynčeky, Stráne pod Tatrami, Stará Lesná). Celková výmera územnej pôsobnosti je 142 442 ha, počet obyvateľov 105 835 k 1. 1. 1997.

V tomto území sa nachádzajú tieto MCHÚ:

Názov MCHÚ	Rok vyhl.	Druh CHÚ	ha	Popis predmetu ochrany	Územie siete NATURA	ha
Beliansky potok	2004			ochrana <i>Lampetra planeri</i>	SKUEV 0333	0,20
Kyjovské bradielko	1989	PP	0,64	výrazný geomorfologický prvok s výskytom chránených druhov rastlín a živočíchov	Nie	
Litmanovský potok	1990	PP	14,41	ochrana brehových porastov s bohatstvom rastlinných a živočíšnych druhov	Nie	
Lysá hora	1989	PP	1,13	ochrana bradiel s bohatou vápnomilnou flórou	Nie	
Okrúhly kopec	1989	PP	5,48	bohaté zastúpenie vápnomilnej flóry	Nie	
Pieninské bradlá	2004			ochrana vzácných biotopov	SKUEV 0339	74,65
Plavečské štrkoviská	1990	CHA	66,04	výskyt viacerých vzácných druhov vtákov, vydry riečnej a bobra vodného	SKUEV 0338 2004	71,48
Rebrá	1989	PP	8,21	výrazný geomorfologický prvok s výskytom chránených druhov rastlín a živočíchov	Nie	
Skalky pri Údole	1989	PP	0,75	ochrana bradiel s bohatou vápnomilnou flórou a paleontologickými nálezmi amonitov	Nie	
Skálna ihla	1989	PP	0,14	dokumentácia vodnej erózie na vápencovom bradle	Nie	
Slatina pri Šarišskom Jastrabí	1980	PR	2,14	zachovanie pôvodných slatiných spoločenstiev	Nie	
Torysa	2004			ochrana <i>Myricaria germanica</i>	SKUEV 0336	22,12

5.2. Natura 2000 - II. etapa (Ing. Katarína Kisková)

Na základe Alpského biogeografického seminára v roku 2005 bolo potrebné rozšíriť územia siete NATURA 2000 o biotopy európskeho významu, ktoré boli v I. etape NATURA 2000 nedostatočne zastúpené. Konkrétne v našom kompetenčnom území bolo potrebné doplniť územia s výskytom biotopov s kódmi 3230, 3240 a 6230. Preto sme navrhli územia uvedené v tabuľke.

3230	3240	6230
Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia s myrikovkou nemeckou	Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia so <i>Salix eleagnos</i>	Kvetnaté vysokoorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte
		SKUEV 0710 Sp. Magura
	SKUEV 0711 Rieka	
	SKUEV 0712 Osturniansky potok	
SKUEV 0713 Sulínsky potok		
	SKUEV 0714 Malý Lipník	
SKUEV 0715 Šambronka		
	SKUEV 1337 Pieniny	
	SKUEV 1339 Pieninské bradlá	

Okrem týchto biotopov sa v navrhnutých územiach vyskytujú aj iné biotopy európskeho významu (viď ročenka 2006 – 2007). V roku 2008 sme vykonali aktualizáciu štandardných dátových formulárov (SDF) území európskeho významu (na základe aktualizácie národného zoznamu).

5.3. Projekty ochrany prírody (Ing. Katarína Kisková)

Dňa 25. 1. 2008 schválila Európska komisia národný zoznam území európskeho významu pre alpský biogeografický región, do ktorého patrí aj územie v Správe PIENAP-u. Zverejnením rozhodnutí v Úradom vestníku Európskej únie sa navrhované ÚEV z národného zoznamu stali ÚEV a začala plynúť lehota na ich vyhlasovanie. Táto lehota je 6 rokov podľa článku 4. ods. 4 smernice o biotopoch. Podľa § 27 ods. 10 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) je táto lehota skrátená na obdobie 2 rokov od schválenia národného zoznamu (t.j. od dňa zverejnenia rozhodnutí EK), pričom do 4 rokov od účinnosti výnosu MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam ÚEV (t.j. od 1. augusta 2008) zaniká tzv. predbežná ochrana ÚEV podľa § 27 ods. 7 zákona.

V územnej pôsobnosti Správy PIENAP-u sa nachádza 7 ÚEV. Tieto je potrebné v súlade s § 27 ods. 10 zákona postupne vyhlasovať za chránené, pričom pre ďalší postup je rozhodujúce, aký je ich prekryv s národnou sústavou chránených území a ich ochranných pásiem. Existujú 3 možnosti:

- 100 % prekryv ÚEV s národnou sústavou chránených území (SKUEV 0337 Pieniny, SKUEV 0338 Plavečské štrkoviská),
- čiastočný prekryv ÚEV s národnou sústavou chránených území (SKUEV 0334 Veľké osturnianske jazero, SKUEV 0335 Malé osturnianske jazera),
- ÚEV je mimo národnej sústavy chránených území (SKUEV 0333 Beliansky potok, SKUEV 0336 Torysa, SKUEV 0339 Pieninské bradlá).

MŽP SR stanovilo časovú prioritu pre vyhlasovanie ÚEV, ktoré sú mimo národnej sústavy chránených území.

Správa PIENAP-u preto v septembri spracovala 3 projekty ochrany v zmysle § 23. ods. 1. a 2. zákona a prílohy č. 25 vyhlášky č. 24/2003 MŽP SR: Projekt ochrany

CHA Torysa, Projekt ochrany CHA Pieninské bradlá a Projekt ochrany PP Beliansky potok. Tieto boli odoslané 12. 9. 2008 Krajskému úradu životného prostredia do Prešova.

6. PRAKTICKÁ STAROSTLIVOSŤ

6.1. Starostlivosť o živočíchy (Ing. Katarína Kisková)

6.1.1. Starostlivosť o živočíchy v chovnej stanici

V roku 2008 bolo v chovnej stanici pri Správe PIENAP-u v Červenom Kláštore rehabilitovaných 7 jedincov.

Asio otus – myšiarka ušatá

Mláďa myšiarky ušatej bolo nájdené pri kosení trávy v obecnom parku v Slovenskej Vsi. Mláďa vypadnuté z hniezda zostávalo na zemi bez záujmu rodičov. Do CHS bolo prijaté 13.5.2008, zrejme následkom vnútorných poranení 18.5.2008 uhynulo.

Falco tinnunculus – sokol myšiar

Mladý sokol bol nájdený v parku pri hlavnej pošte v Kežmarku. Dňa 23.6.2008 bolo mláďa prijaté do CHS v dobrej kondícii, bez schopnosti lietať. Po dvojtýždňovej starostlivosti bol jedinec vypustený v k.ú. Jezersko.

Ciconia ciconia – bocian biely

Mláďa bociana bolo nájdené na dvore rodinného domu v Spišskej Belej. Bolo vysilené, v slabej kondícii. Do CHS bolo prijaté 25.7.2008 Po zrehabilitovaní bolo mláďa dňa 29. júla vypustené neďaleko miesta nájdenia.

Ciconia ciconia – bocian biely

Mláďa bociana bieleho vypadnuté z hniezda s otvorenou zlomeninou ľavého krídla, v zlej kondícii bolo nájdené dňa 3.8.2008 v obci Lacková pri kostole. Veterinár po obhliadke vylúčil možnosť návratu do voľnej prírody, jedinec bol utratený.

Falco tinnunculus – sokol myšiar

Dňa 5.8.2008 bol prijatý do CHS adult sokola myšiara. Nájdený bol na poľnej ceste, neďaleko lyžiarskeho areálu v obci Litmanová. Jedinec mal otvorenú zlomeninu ľavého krídla, spálenú kožu na pravej nohe, je predpoklad nárazu do elektrického vedenia. Po neúspešnom priebehu liečby a pri zhoršovaní zdravotného stavu bol jedinec 8.8.2008 veterinárom utratený.

***Falco tinnunculus* – sokol myšiar**

Dňa 8.8.2008 bol prijatý do CHS sokol myšiar nájdený pri potoku Lipník v intraviláne obce Matysová. Mal otvorenú zlomeninu ľavého krídla s pokročilou nekrózou okolitých tkanív, napadnutú larvami hmyzu. Veterinárny lekár ho po obhliadke utratil.

***Falco tinnunculus* – sokol myšiar**

Sokol bol nájdený vysilený v areáli bývalého poľnohospodárskeho družstva v Podolínci, 2.9.2008 bol prijatý do CHS. Po týždňovej opatere sa jeho stav zlepšil a bol vypustený v k.ú. Červený Kláštor v lokalite Hôrka.

6.1.2. Inštalácia podložíek pre hniezda bociana bieleho

V roku 2008 bola nainštalovaná podložka na samostatný betónový stĺp za pomoci obce v intraviláne Veľkej Lomnice. Hniezdo bolo preložené z komína starého obytného domu z dôvodu jeho demolácie. Hniezdna podložka bola poskytnutá zo Správy TANAP-u, pretože na našej Správe sme všetky podložky použili už v predchádzajúcom roku. Preto sme v roku 2008 dali vyhotoviť 5 ks hniezdných podložíek od firmy Pavol Čuban, Kežmarok.

6.2. Opatrenia na záchrana jasoňa červenookého (*Parnassius apollo*)

Aj v roku 2008 sme realizovali činnosti vyplývajúce z Programu záchrany jasoňa červenookého. Jedným z najvýznamnejších faktorov ohrozenia populácií jasoňa červenookého je degradácia až zánik vhodných stanovišť. K zániku stanovišť dochádza vplyvom prirodzenej sukcesie. Pre záchrana druhu je preto nevyhnutné odstraňovať nálety drevín z okolitých porastov. Na lokalite Haligovské skaly bolo vyčistených 1,5 ha plochy skalných sutín od náletu liesky obyčajnej. Práce realizoval Ján Glevaňák dodávateľským spôsobom za 29 250,- Sk. Finančné prostriedky boli získané z Enviroföndu.

Ďalšou činnosťou vyplývajúcou z programu záchrany je permanentný monitoring populácie jasoňa červenookého. Pomocou monitoringu sledujeme početnosť populácie v jednotlivých rokoch a sledujeme účinnosť vykonaných manažmentových opatrení. V roku 2008 sa od 24. júna do 4. augusta vykonávala inventarizácia jasoňa červenookého na lokalitách Haligovské skaly, prielom Lesníckeho potoka a Sedem mníchov. Na lokalite Haligovské skaly bolo označených 85 jedincov, v prielome Lesníckeho potoka bolo označených 31 imág, na Siedmich mníchoch 2 imága. Celkovo bolo označených a pre prípadných zberateľov znehodnotených 118 imág jasoňa červenookého. Relatívne nižší počet označených jedincov oproti predchádzajúcim rokom bol spôsobený vplyvom chladného a daždivého počasia počas dvoch júlových týždňov.

6.2.1. Starostlivosť o migrujúce živočíchy

V roku 2008 počas jarných migrácií obojživelníkov inštalovali strážcovia NP plastové fólie v dĺžke 300 m popri štátnej ceste č. 543 v lokalite Kvašné lúky. Spolu preniesli 120 kusov ropuchy bradavičnatej (*Bufo bufo*).

6.3. Starostlivosť o nelesné biotopy (Ing. Martin Kiska)

6.3.1. Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013

V rámci Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 a podopatrenia Ochrana biotopov poloprírodných a prírodných trávnych porastov vyšla výzva na podporu poloprírodných a prírodných trávnych porastov v tomto členení:

- A. Teplo a suchomilné trvalé trávne porasty (Tr1, Tr2, Tr3, Tr4, Tr5)
- B. Mezofilné trvalé trávne porasty (Lk1, Lk3, Tr8b)
- C. Horské kosné lúky (Lk2)
- D. Vlhkomilné porasty nižších polôh (Lk7, Lk9, Lk10, Lk11, Sl1, Sl3, Sl4)
- E. Nížinné aluviálne lúky (Lk8)
- F. Vlhkomilné porasty vyšších polôh, slatinné a bezkolencové lúky (Lk4, Lk5, Lk6, Ra3, Ra5, Ra6, Ra7, Sl2)
- G. Vysokohorské trávne porasty (Tr8a, Al1, Al3, Al6, Al8)

Úlohou ŠOP SR bolo identifikovať tieto skupiny vybraných biotopov na pôdnych blokoch LPIS u tých žiadateľov, ktorí prejavili o toto podopatrenie záujem. V tomto roku prejavila záujem o toto podopatrenie iba firma SATPOL s.r.o., Ihl'any. Identifikovali sme kategóriu B. Mezofilné trvalé trávne porasty na 182,91 ha.

6.3.2. Manažmentové opatrenia v PR Slatina pri Šarišskom Jastrabí

Z envirofonde sa nám podarilo získať 19 850,- Sk na manažment PR Slatiny pri Šarišskom Jastrabí. Peniaze boli využité na opravu oplotenia prírodnej rezervácie a výrub náletových drevín s odstránením biomasy na ploche 1,1 ha. Práce boli vykonané členmi Klubu priateľov Pieninského národného parku.

6.4. Starostlivosť o lesné biotopy (Ing. Štefan Soľava)

6.4.1. Všeobecné informácie

Lesný hospodársky celok Pieniny sa v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 319/2004, ktorou sa ustanovujú zóny Pieninského národného parku, nachádza v zóne A, B a C, teda v území s piatym, štvrtým a tretím stupňom ochrany. Časti LHC Pieniny sú súčasťou navrhovaného územia európskeho významu SKUEV 0337 Pieniny, kde platia už spomínané stupne územnej ochrany. Na území predmetného LHC sa nachádzajú lesné biotopy európskeho významu a biotopy národného významu. Popis týchto biotopov je uvedený v ročenke z predchádzajúcich rokov (viď roč. 2005).

Starostlivosť o lesné biotopy a spôsob ich obhospodarovania sa riadi platným LHP spracovaným na obdobie 10 rokov. V porastoch, ktoré sa nachádzajú v zóne A je v LHP uvedený bezzásahový predpis. V dielcoch nachádzajúcich sa v zóne B a C je pri obnove porastov predpísané použitie jemnejších hospodárskych spôsobov obnovy, akými sú výberkový spôsob, alebo účelový výber. Tiež musí byť na obnovovaných plochách ponechaná časť pionierskych drevín (jarabina, rakyta, breza, osika), ktoré

nebudú v rámci JPRL odstraňované pokiaľ ich zastúpenie nepresiahne 10 %. Pri zakladaní porastov je uprednostňovaná prirodzená obnova a zvýšenie podielu cieľových drevín v prospech cenných listnáčov, čím sa zvýši odolnosť a celková stabilita lesných biotopov. Výchova porastov prerezávkami a prebierkami je realizovaná tak, aby sa drevinové zloženie čo najviac približovalo prirodzenému drevinovému zloženiu.

6.4.2. Starostlivosť o lesné biotopy v neštátnom užívaní

Starostlivosť a obhospodarovanie lesných biotopov v neštátnom užívaní sa tak isto ako v štátnom užívaní riadi predpismi LHP, výkon ktorých je zabezpečovaný prostredníctvom odborných lesných hospodárov.

Jedným zo subjektov obhospodarujúcich lesný pôdny fond na území PIENAP-u je Urbárske a pozemkové spoločenstvo Červený Kláštor, ktoré v roku 2008 spracovalo 28 m³ rubnej náhodilej drevnej hmoty s ťažbovou plochou 0,05 ha, uskutočnilo ochranu mladých lesných kultúr vyžínaním buriny na ploche 0,40 ha a náterom sadeníc repelentmi proti ohryzu zverou taktiež na ploche 0,40 ha.

Ďalším zo subjektov majúcich vlastnícky vzťah k lesnej pôde na LHC Pieniny je Pozemkové spoločenstvo urbarialistov Lesnica. V roku 2008 toto spoločenstvo spracovalo 351 m³ vetrovej a imisnej kalamitnej drevnej hmoty. Zalesňovanie bolo uskutočnené na ploche 1,39 ha, vyžínanie buriny bolo uskutočnené na ploche 10,19 ha a proti ohryzu zverou bolo ošetrených 5,20 ha lesných kultúr. Výrub nežiaducich drevín bol vykonaný na ploche 2,65 ha.

Bývalé urbárske spoločenstvo Haligovce, ktoré tiež vykonáva starostlivosť o lesné biotopy na území LHC Pieniny, spracovalo v roku 2008 formou samovýroby kalamitnú drevnú hmotu v množstve 25 m³ s následnou asanáciou zbytkov po ťažbe.

Združenie urbárskych vlastníkov lesa Majere v roku 2008 spracovalo 32 m³ imisnej náhodnej drevnej hmoty, ochrana kultúr proti burine bola vykonaná na ploche 1,70 ha a náter proti ohryzu zverou tiež na ploche 1,70 ha. Výrub nežiaducich drevín na ploche 2,50 ha.

Ostatné subjekty ako aj súkromné osoby, ktoré majú prinavrátené vlastnícke práva k lesnej pôde na území Pieninského národného parku nevykazujú v roku 2008 žiadnu činnosť súvisiacu so starostlivosťou o lesné biotopy predmetného územia.

6.4.3. Starostlivosť o lesné biotopy v užívaní štátu

Lesné biotopy v užívaní štátu na území Pienin spravujú Štátne lesy TANAP-u, ochranný obvod Červený Kláštor. Práce spojené so starostlivosťou o tieto biotopy v roku 2008 sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Sumár LHE za rok 2008 na LC Pieniny

Výkon	Plocha v ha	Množstvo
Ochrana lesných kultúr vyžínaním	12,29	
Spolupôsobenie pri prirodzenej obnove	0,90	
Uhadzovanie haluziny	0,22	
Odstraňovanie nežiaducich drevín	1,37	
Ťažba OÚ	0,42	151,56

6.5. Likvidácia invázných druhov rastlín (Ing. Martin Kiska)

Ako každý rok aj tento Správa PIENAP-u vykonávala vlastnými pracovníkmi likvidáciu invázných druhov rastlín. V júli a auguste sme sústredili pozornosť na likvidáciu boľševníkov (*Heracleum mantegazzianum*). Dňa 1.7. a 2.7.2008 sme vykonali jeho ničenie v k. ú. Spišská Stará Ves na „poľských roliach“ v okolí Malinovej hory. Išlo o roztrúsený výskyt na ploche 6 ha. Ďalšími ošetrovanými lokalitami s roztrúseným výskytom na ploche 2 ha boli dňa 22.7. lúky nad firmou Zastrova a areál bývalého družstva v Spišskej Starej Vsi. V dňoch 20. a 21.8.2008 bolo vykonané ničenie boľševníka rastúceho v brehových porastoch Dunajca medzi obcami Spišská Stará Ves – Majere. V júli vykonali ničenie boľševníkov aj samotní užívatelia areálu bývalého družstva v Spišskej Starej Vsi a to spoločnosť Dunajec, s.r.o. a Ideál, s.r.o. Vykonali ošetrovanie na ploche približne 2 ha.

V Prielome Lesníckeho potoka sme vykonali 9.9.2009 ničenie netýkavky žliazkatej (*Impatiens grandulifera*) na ploche 0,2 ha a v obci Lesnica pohánkovca japonského (*Fallopia japonica*) na ploche 0,15 ha. V Haligovskej rovni sme 27.8.2008 vykonali ničenie zlatobyľky kanadskej (*Solidago canadensis*) na ploche 0,2 ha.

6.6. Anorganika (Ing. Štefan Soľava)

Pieninský národný park sa vyznačuje pestrou horninovou skladbou, ktorá je zároveň odrazom zložitého vývoja územia. Na horninovej skladbe územia sa zúčastňuje najmä haligovská jednotka, bradlové pásmo, vnútrokarpatský paleogén a kvartér. Podrobnejšia charakteristika geologickej stavby tohto územia ako aj charakteristika krasových javov nachádzajúcich sa v tomto území je uvedená v ročenke 2005 (viď ročenku).

V roku 2008 bol pracovníkmi Správy slovenských jaskýň a Pieninského národného parku vykonaný monitoring týchto jaskýň a zároveň ich zameranie pomocou metódy GPS. Tiež bola uskutočnená výmena poškodeného označenia najväčšej jaskyne Aksamitka.

V roku 2008 boli vyhláškou Krajského úradu životného prostredia v Prešove č.6/2008 z 13. júna 2008 vyhlásené verejnosti voľne prístupné jaskyne Jaskyňa v Skalke a jaskyňa v Čube, ktoré sa nachádzajú v územnej pôsobnosti PIENAP-u.

6.7. Negatívne javy (Ing. Margaréta Malatinová)

Územie PIENAP-u ovplyvňuje viacero antropogénnych činností. Jednou z negatívnych činností je organizovanie nelegálnych cyklistických pretekov. Správa PIENAP-u v uplynulom období zistila, že firma Extréme z Poľska pripravuje cyklistický megamaratón pod názvom TransCarpatia 2008 s medzinárodnou účasťou. Organizátori podujatia už v roku 2007 pripravili cyklistický pretek, ale pretek vopred nenahlásili a nepožiadali o súhlas orgán ochrany prírody.

Porušenie zákona firmou Extréme v roku 2007 sme riešili prostredníctvom listu so Slovenskou inšpekciou životného prostredia a Pienińskim Parkom Narodowym (PPN) v Kroskienku n/Dunajcom a tá následne v spolupráci s policajným komisariátom v Poľsku. Vzhľadom k skutočnosti, že sídlo organizátorov preteku nie je na území Slovenskej republiky, Slovenská inšpekcia životného prostredia požiadala o prešetrenie Pieniński Park Narodowy v Poľsku, ktorý sa pokúšal skontaktovať s firmou Extréme a žiadal o vyjadrenie. Vyjadrenie organizátorov preteku sa

pracovníkom PPN nepodarilo získať, nakoľko firma Extréme nesídlí na poštovej adrese uvedenej na webovej stránke www.transcarpatia.pl.

V auguste 2008 organizátor opäť naplánoval uvedený pretek, ktorého III. etapa Kościelisko - Szczawnica bola plánovaná cez územie Pieninského národného parku po náučnom chodníku Prielom Dunajca (zóna B - 4. stupeň územnej ochrany). Organizátor opäť nepožiadala o súhlas orgány ochrany prírody na organizovanie takejto akcie na území PIENAP-u.

Správa PIENAP-u nesúhlasila s navrhovanou III. etapou Kóscielisko - Szczawnica, ktorej časť vedie po náučnom chodníku Prielom Dunajca, a preto Správa PIENAP-u v spolupráci s Pienińskim Parkom Narodowym vyvodila opatrenia v podobe zátarasov na vstupe do Prielomu Dunajca, aby nedochádzalo k porušovaniu zákona č. 542/2002 Z. z o ochrane prírody a k ohrozeniu peších návštevníkov a cykloturistov.

7. VÝSKUM A MONITORING

7.1. Lesné a nelesné biotopy v území PIENAP-u (Ing. Štefan Danko)

V roku 2008 sa pokračovalo s mapovaním lesných biotopov, bielych plôch a domapovaním lúčnych spoločenstiev, ktoré boli v prvej fáze mapovania v rokoch 1998 - 2000, zaradené medzi nemapované z dôvodu intenzívneho hospodárenia na týchto plochách. Mapovanie sa uskutočňovalo v rámci realizácie projektu „Ochrana a obnova cenných biotopov Pieninského národného parku ako modelový príklad pre veľkoplošné chránené územia na Slovensku“. Mapovanie bolo v roku 2008 ukončené a na mapovaní sa podieľali títo pracovníci Pieninského národného parku:

- Ing. Štefan Danko, Ing. Mária Danková (Hôrka, Kláštorhá hora, Huty, Bukový les, Biela skala, Vápeník, Čierna hora, Hliník, Poľanky, Pekelník, Grúň, Bučina, Podvyšpické, Haligovčik, Jevicové grúniky, Popová hora, Sýkorky, Psia hora, Krenzolka, časť Niwiek a časť Nižnej dlhej hory),
- Ing. Vladimír Klíč, Ing. Vladimíra Kunštárová (od Gančarského kúta celú Holicu, Talisov, Buce, Čelo, Bystrík, Kače, popod hrebeň Malých Pienin po Šlachovky a Haligovské skaly s Dolinkami),
- Ing. Tomáš Dražil (oblasť od Veľkého Lipníka po Červené skalky),
- RNDr. Miloslav Galváneek a RNDr. Ján Ripka (východná časť územia ponad obec Stráňany a časť Veľkého Lipníka).

Výstupom mapovania boli vyplnené formuláre v elektronickej podobe a vrstva očíslovaných polygónov v ArcView. V roku 2009 by mali byť biotopy vyhodnotené a použité pre spracovanie Programu starostlivosti o Pieninský národný park.

7.2. Mapovanie mokradňných spoločenstiev (Ing. Vladimír Klíč, Ing. Vladimíra Kunštárová)

Mapovanie mokradňných spoločenstiev vyplynulo z potreby domapovať územie ochranného pásma PIENAP-u. Jednalo sa hlavne o západnú časť Spišskej Magury, nakoľko jej východná časť a takmer celé územie národného parku bolo zmapované v rámci iných projektov v rokoch 1999-2004. V tomto období bolo zmapovaných 38 polygónov mokradňných spoločenstiev.

V roku 2008 sme uskutočnili monitoring na 13 mapových listoch (27-32-11, 27-32-07, 27-32-06, 27-31-10, 27-31-19, 27-22-02, 27-22-01, 27-31-05, 27-31-04, 27-31-03, 27-14-21, 27-14-16, 27-14-17) v 15 katastroch. V tomto území sme zmapovali 34 mokradných spoločenstiev s výmerou spolu 9,4 ha. V mapovanom území sa najčastejšie nachádzajú spoločenstvá zväzov *Caricion davallianae* Klika 1934 a *Calthion* R.Tx. 1937 em. Balátová-Tlučková 1978. Ojedinele sme zaznamenali aj spoločenstvá zväzu *Sphagno warnstorfiani-Tomenthypnion* Dahl 1957 a tiež spoločenstvá podzväzu *Caricenion rostratae* (Balátová-Tlučková 1963) Oberd. Et al. 1967.

Mapovanie bolo podporené organizáciou DAPHNE, ktorá okrem iného zabezpečila determináciu machov prostredníctvom RNDr. R. Šoltésa, ktorým sa aj na tomto mieste chceme poďakovať za ich pomoc a spoluprácu.

7.3. Mapovanie botanických druhov (Ing. Vladimír Klíč, Ing. Vladimíra Kunštárová)

Prírodné pomery Pienin majú svoje hodnoty, ktoré ešte nie sú dostatočne docenené – existencia rôznorodých habitatov na tak malom území je v rámci Slovenska jedinečná – od mokradí, cez xerotermne, stepné a lesostepné lokality na vápencovom podklade, typické lúčne porasty, inverzné polohy, až po rôzne asociácie lesných porastov – bučiny, jedľobučiny, lipové javoriny, reliktné boriny... (PANIGAJ 2002).

Druhovú pestrosť rastlinných druhov Pienin je tak špecifická, že toto územie vystupuje v rámci fyto geografického členenia Slovenska ako samostatný fyto geografický okres. ZARZYCKI (2000) udáva z poľskej a slovenskej strany 1 100 druhov rastlín.

V období posledných troch rokov sme mapovaním výskytu rastlín zistili niekoľko nových druhov (tab.) v Pieninách napr. ako *Crataegus lindmanii*, *Succisa pratensis*, či v Spišskej Magure *Pseudoorchis albida*, *Eriophorum vaginatum*. Rovnako sme zistili aj niekoľko rastlinných druhov, ktoré boli pre toto územie považované za vyhynuté ako *Menyanthes trifoliata*, *Bromus secalinus*, alebo ich výskyt bol obmedzený len na niekoľko lokalít ako napr. *Goodyera repens*, *Primula farinosa*, *Botrychium lunaria*. Zaujímavý je výskyt jedného zástupcu našej orchideoflóry, druhu *Trausteinera globosa* na hrebeni Spišskej Magury. Jej výskyt je známy z územia Pienin, kde jej vyhovuje vápencové podložie, naopak na flyši je jej výskyt skôr vzácnosťou.

Častejšie ako vzácne druhy sa do územia dostávajú druhy s prívlastkom invázne a ich šírenie je pomerne rýchle. Rastlinné druhy invázneho charakteru sa do územia dostali pred 10-15 rokmi ako *Heracleum mantegazzianum*, *Fallopia japonica*, *Solidago canadensis* a pod. Samozrejme ich počet bude ďalej narastať, k čomu

prispieva viacero už známych faktorov ako turizmus, pestovanie nových druhov, globálne otepľovanie. Medzi posledné novo zistené invázne druhy v území patria *Lupinus polyphyllus*, *Quercus rubra*, *Tanacetum vulgare*.

Tab.: Zoznam druhov cievnatých rastlín s lokalitami ich výskytu v území Pienin a Spišskej Magury

Druh	Počet lokalít udávaných do roku 2002	Nové lokality - počet	Katastrálne územie s novou lokalitou	Národný park	Ochranné pásmo	Ohrozený druh
<i>Batrachium aquatile</i>	-	1	Majere- alúvium Dunajca	-	√	VU
<i>Botrychium lunaria</i>	4	1	Lesnica- Holica	√	-	-
<i>Bromus secalinus</i>	1	2	Spišská Stará Ves- Nokle , Lesnica- Tokárne	√	√	EN
<i>Cardamine trifoliata</i>	2	2	Lesnica- pri Siedmych Mníchoch, Reľov- Pálenica	√	√	-
<i>Coeloglossum viridae</i>	5-10	2	Lesnica- Šľachtovky, Veľký Lipník- Lesnické sedlo	√	-	VU
<i>Crataegus dunensis</i>	1	2	Červený Kláštor- Uhliská, Lesnica- Vitkuľa	√	√	-
<i>Crataegus laevigata</i>	1	1	Červený Kláštor- Uhliská	-	√	-
<i>Crataegus lindmanii</i> *	-	1	Lechnica- Šajba	-	√	EN
<i>Epipactis palustris</i>	5	5	Lechnica -Jordanec, Strážňany- Veterný potok, Lesnica- Vitkuľa, Veľká Franková- Ždiar	√	√	VU
<i>Eriophorum vaginatum</i> *	-	1	Osturňa- pri PR Veľké osturnianske jazero	-	√	VU
<i>Goodyera repens</i>	1	2	Lesnica- Šafranovka	√		VU
<i>Lupinus polyphyllus</i> *	-	1	Lechnica- Jordanec	-	√	-
<i>Menyanthes trifoliata</i>	3	1	Lechnica- Jordanec		√	EN
<i>Pedicularis palustris</i>	3	2	Kamienka- Dzanova, Lechnica- Jordanec	√	√	EN
<i>Primula farinosa</i>	1	1	Veľká Franková- Ždiar	-	√	EN
<i>Pseudoorchis albida</i> *	-	2	Reľov- Magurské sedlo, Jezerko	-	√	EN
<i>Quercus rubra</i> *	-	1	Lesnica- Šafranovka	√	-	-
<i>Sparganium erectum</i>	1	2	Lechnica- Jordanec, Lysá nad Dunajcom- alúvium Dunajca	-	√	-
<i>Succisa pratensis</i> *	-	2	Lesnica- Vitkuľa, Lechnica- Jordanec	√	√	-
<i>Tanacetum vulgare</i>	1	2	Lechnica- ústie potoka Jordanec, Lesnica- chata Pieniny	√	√	-
<i>Traunsteinera globosa</i>	3	1	Reľov- Magurské sedlo	-	√	VU

Poznámky: Stupeň ohrozenosti podľa červeného zoznamu rastlín - EN – ohrozený, VU – zraniteľný. V stĺpci Počet nových lokalít je počet lokalít zistený autormi príspevku. Druhy označené hviezdíčkou neboli doteraz v území zistené. Názvy lokalít sú uvedené podľa Základných máp 1:10 000, vydal Slovenský úrad kartografie a geodézie, 1983, 1985.

Literatúra:

PANIGAJ, Ľ. 2002: Charakteristika prírody. Pieniny, Príroda a človek I. Vivit, Kežmarok, 1: 7-12.

ZARZYCKI, K. 2000: Paprotniki i rośliny kwiatowe (rośliny naczynowe). In: RAZOWSKI, J. ed.: Flora i fauna Pienin. Monografie Pienińskie, 1: 75-79.

7.4. Invázne druhy rastlín – inventarizácia (Ing. Martin Kiska)

Inventarizácia

– Boľševník obrovský (*Heracleum mantegazzianum*)

Vykonalí sme inventarizáciu boľševníka na najpočetnejšej lokalite v areáli hospodárskeho dvora bývalého Poľnohospodárskeho družstva v Spišskej Starej Vsi. Na časti areálu obhospodarovanej spoločnosťou Dunajec s.r.o. sa vyskytuje boľševník už len sporadicky a to vďaka aktivitám vyvíjaných na jeho potlačenie samotnou spoločnosťou. Oveľa nepriaznivejšia situácia je za hospodárskym dvorom smerom k lyžiarskemu areálu. Toto patrí spoločnosti Ideál, s.r.o. Vykonávajú síce opatrenia na potlačanie tejto rastliny, ale nie až tak dôsledne ako Dunajec, s.r.o.

Ďalšími z monitorovaných lokalít sú brehový porast medzi záhradkárskou osadou v Sp. St. Vsi a potokom Rieka, brehový porast od obce Majere až po hraničný priechod v Lysej n/Dunajcom, lúky nad firmou Zastrova v Spišskej Starej Vsi, lúky a polia nad hotelom Eland, lúky nad Hardínskym potokom až po Malinovú horu.

– Pohánkovec japonský (*Fallopia japonica*)

Súvislé porasty sa nachádzajú v Spišskej Starej Vsi medzi záhradkárskou osadou a potokom Rieka a tiež pohánkovec tvorí súvislé porasty v okolí Rieky medzi miestnou časťou Bugľa až po hotel Cyprián. V hojnom počte sa vyskytuje tiež v Matiašovciach v okolí Rieky a tiež v okolí potoka v osade Potok. V menších skupinkách sa nachádza v okolí potokov v obciach Jezersko, Spišské Hanušovce, Veľká Franková, Lechnica, Haligovce, Veľká Lesná.

– Netýkavka žliazkatá (*Impatiens grandulifera*)

V hojnom počte sa vyskytuje v obci Lesnica v okolí potoka a tiež v predzáhradkách rodinných domov. V poslednom období sa začala rozrastať aj v prielome Lesnického potoka a na sútoku Osturnianskeho a Frankovského potoka.

– Zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*)

Najhojnejší jej výskyt je v Haligovskej rovni. V ostatnom období ju ľudia úmyselne vysádzajú v predzáhradkách svojich domov.

7.5. Zimné sčítanie vodného vtáctva (Ing. Katarína Kisková)

V dňoch 12. a 13.1.2008 sa uskutočnilo každoročné zimné sčítanie vodného vtáctva na Dunajci (úsek Lysá n. Dunajcom – Lesnica), ktoré sa zhoduje s medzinárodným termínom sčítania v celej Európe. Sčítanie je zamerané na zistenie nehniedzdiacich populácií vodných a pri vode žijúcich vtákov.

Druh	Počet	
	12. 1. 2008	13. 1. 2008
<i>Phalacrocorax carbo</i> kormorán veľký	2	7
<i>Ardea cinerea</i> volavka popolavá	11	13
<i>Anas platyrhynchos</i> kačica divá	502	482
<i>Mergus merganser</i> potápač veľký	13	29
<i>Cinclus cinclus</i> vodnár potočný	3	6
<i>Cygnus olor</i> labuť hrbozobá	8	8
<i>Fulica atra</i> lyska čierna	6	3
<i>Larus ridibundus</i> čajka smejivá	5	21
<i>Alcedo atthis</i> * rybárik riečny	1	0
Spolu	551	569

*druh európskeho významu

7.6. Inventarizačný výskum vodných živočíchov a vážok (Ing. Katarína Kisková)

Dňa 31. októbra 2008 Pieninski Park Narodowy uskutočnil ichtyologický prieskum na rieke Dunajec použitím elektrického agregátu. Na území SR bolo 5 odlovných stanovišť na úsekoch: prístavisko Sromowce Nizne - ústie Macelowego potoka – Swinia skala – hraničný stĺpik 98/7 – ústie Pieninského potoka – ústie Lesnického potoka.

Prehľad výsledkov inventarizácie:

Druh	Počet
<i>Barbus barbus</i> mrena severná	14
<i>Leuciscus cephalus</i> jalec hlavatý	26
<i>Thymallus thymallus</i> lipeň tymiánový	63
<i>Salmo trutta morpha fario</i> pstruh potočný	32
<i>Phoxinus phoxinus</i> čerebľa pestrá	40
<i>Noemacheilus barbatulus</i> slíž severný	4
<i>Chondrostoma nasus</i> podustva severná	33
Spolu	256

Monitoring vážok

V mesiacoch jún, august a september uskutočnil Mgr. Dušan Šácha z UK Bratislava v spolupráci so Správou PIENAP-u monitoring vážok na maloplošne chránených územiach v ochrannom pásme Pieninského národného parku (PR Malé jazera (1), PR Veľké osturnianske jazero (2), PP Jazero (3), PR Jezerské jazero (4)) a na rašelinisku medzi obcami Vojňany a Podhorany (5).

Prehľad zistených druhov podľa jednotlivých lokalít:

Lokalita	1	2	3	4	5
Druh					
ZYGOPTERA šidielka					
LESTIDAE					
<i>Lestes sponsa</i>	+	+	+		
COENAGRIONIDAE					
<i>Coenagrion puella</i>	+	+	+	+	+
<i>Coenagrion hastulatum</i> (VU)	+	+	+	+	
<i>Pyrhosoma nymphula</i>	+		+	+	+
<i>Ischnura elegans</i>		+		+	
<i>Enallagma cyathigerum</i>		+	+	+	
CALOPTERYGIDAE					
<i>Calopteryx splendens</i>		+		+	
<i>Calopteryx virgo</i>		+			
ANISOPTERA šidlá					
AESHNIDAE					
<i>Aeshna juncea</i> (LRnt)	+	+	+		+
<i>Aeshna cyanea</i>	+	+	+	+	+
<i>Anax imperator</i>		+		+	
LIBELLULIDAE					
<i>Libellula depressa</i>	+	+	+	+	

<i>Leucorrhinia rubicunda</i> (EN)	+	+			
<i>Sympetrum danae</i> (LR1c)	+	+		+	+
<i>Sympetrum sanguineum</i>	+	+			+
<i>Libellula quadrimaculata</i>		+	+	+	+
<i>Leucorrhinia dubia</i> (EN)				+	
<i>Sympetrum striolatum</i>				+	
<i>Sympetrum vulgatum</i>				+	+
CORDULIIDAE					
<i>Somatochlora metallica</i> (LR1c)			+		
<i>Cordulia aenea</i>		+			

Podľa červeného zoznamu SR druh: EN – ohrozený VU – zraniteľný, LR1c – blízky ohrozeniu

7.7. Sčítanie netopierov na zimoviskách (Ing. Katarína Kisková)

Dňa 11.2.2008 sme v spolupráci RNDr. Zuzanou Višňovskou PhD. (Správa slovenských jaskýň) uskutočnili sčítanie netopierov na zimovisku v jaskyni Aksamitka. V jaskyni zimovali:

- podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*) 233 ks,
- podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*) 1 ks,
- netopier veľký (*Myotis myotis*) 7 ks,
- netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*) 1 ks.

Všetky tieto druhy sú zaradené do zoznamu chránených živočíchov a druhov európskeho významu.

8. REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH (Ing. Margaréta Malatinová)

8.1. Informačné strediská v Pieninách

Správa PIENAP-u má v prenájme dve informačné strediská (IS), obe sa nachádzajú na frekventovaných miestach v obci Lesnica. IS sú otvorené počas letnej turistickej sezóny od 1. mája do 30. septembra v čase od 10:00 do 18:00 hodiny.

- **IS Lesnica pri chate Pieniny** – v súčasnosti infocentrum prevádzkuje obec Lesnica, ale v budúcnosti nie je vylúčená prevádzka zo strany PIENAP-u, nakoľko PIENAP má bezplatný nájom do roku 2025.
- **IS Lesnica pri výstupisku plťí** - v roku 2008 Správa PIENAP-u dala do prenájmu priestory IS a sociálneho zariadenia živnostníkom z obce Lesnica. Na prevádzkovanie IS Správou PIENAPu je potrebné zabezpečiť mzdu pre pracovníka IS.

Vybavenie IS nie je dostačujúce, chýbajú najmä propagačné materiály o Pieninách v cudzích jazykoch pre zahraničných turistov. Je potrebné aj celkové

rozšírenie a spestrenie ponúkaných informačných a propagačných materiálov, ktoré by boli zaujímavé pre návštevníkov. Podstatné však je, že pre takúto činnosť by mal mať PIENAP zo strany zriaďovateľa zabezpečené tabuľkové miesta pre pracovníkov IS, aby ich mohol prevádzkovať sám a nemusel vstupovať do vzťahov s miestnymi podnikateľmi, ktorí sú komerčne zameraní.

Pre úplnosť je potrebné uviesť, že pri vstupoch do Pienin fungujú dve kvázi infocentrá, ktoré prevádzkujú iné subjekty a to:

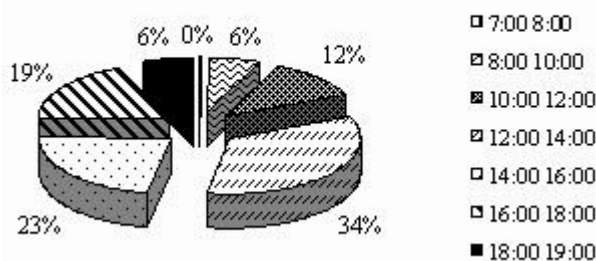
- IS Prístavisko plti Červený Kláštor – prevádzkujú ho pltnícke spoločnosti,
- IS Autocamping pod Tromi korunami – prevádzkujú ho Štátne lesy TANAP-u.

8.2. Letná turistická sezóna

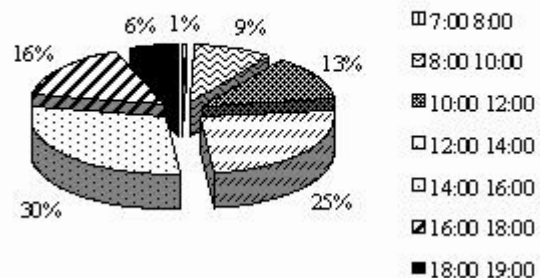
Každoročne počas dvoch augustových dní sa v Pieninách vykonáva spočítavanie turistov. Celodenné sčítanie turistov na najfrekventovanejších turistických chodníkoch sa uskutočnilo v Prielome Dunajca a Prielome Lesnického potoka.

Metodika spočítavania je založená na dvojhodinových intervaloch, v čase od 7:00 do 19:00 hodiny. Denná návštevnosť v Prielome Dunajca bola najvyššia v čase medzi 14:00 do 16:00 hodinou, čo predstavuje 433 peších turistov a 330 cyklistov. Počet turistov v Prielome Dunajca v smere z Lesnice do Červeného Kláštora 12. augusta 2008 predstavoval počet 1 476 návštevníkov. V smere z Červeného Kláštora do Lesnice bol počet peších turistov 837. Samostatnú kapitolu predstavujú cykloturisti, ktorých v smere z Lesnice prešlo 847 a smerom z Červeného Kláštora do Lesnice 670.

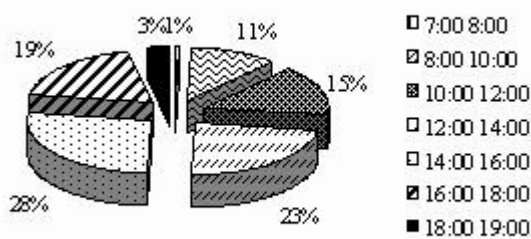
Graf č. 2 Návštevnosť v Prielome Dunajca v smere Červený Kláštor - Lesnica

Graf č. 1 Návštevnosť v Prielome Dunajca v smere Lesnica - Červený Kláštor

Graf č. 3 Návštevnosť v Prielome Lesnického potoka

I keď Prielom Lesnického potoka je tiesňava dlhá len 450 m, denne ňou prejde veľké množstvo návštevníkov PIENAP-u.

Najväčší nápor je medzi 14:00 až 16:00 hodinou, kedy kulminuje aj počet pristavených plti na prístavisku plti v Lesnici.

Priemerná denná návštevnosť sa prepočítava na dĺžku trvania letnej turistickej sezóny, čo predstavuje v Pieninách cca 120 dní.

Druh pohybu	Sezóna 2007	Sezóna 2008
Peši	68 700	74 000
Cyklisti	92 580	118 240
Slovenské plte	110 160	106 560
Poľské plte	248 400	343 680
Rafty	29 400	22 800
Kajaky	8 940	4 320
Spolu	558 180	669 600

Štruktúra návštevníkov sa od roku 2007 výrazne zmenila. Pokiaľ v roku 2007 dominantnými návštevníkmi boli Poliaci, v roku 2008 počet slovenských turistov vzrástol oproti roku 2007 o 9 % a počet poľských turistov výrazne klesol o 21 %. Vzrástol počet českých turistov a to o 5 %.

Krajina	SK	CZ	PL	INÍ	Spolu
2007	21 540	6 300	39 180	1680	68 700
Priemer v %	31,35	9,17	57,03	2,45	100
2008	29 760	10 400	26 480	7 360	74 000
Priemer v %	40,22	14,05	35,78	9,95	100

9. EDIČNÁ A PROPAGAČNÁ ČINNOSŤ (Ing. Margaréta Malatinová)

V uplynulom roku 2008 boli zaslané do tlače alebo uverejnené tieto články:

- Kisková K., 2008: Inventarizácia jasoňa červenoookého (*Parnassius apollo* L.) v Pieninách Chránené územia Slovenska 75/2008.
- Kíľ, V., Kunštárová, V., 2008: Invázny druh ježatec laločnatý *Echinocystis lobata* na území CHA Plavečské štrkoviská (územná pôsobnosť Správy PIENAP-u). Zborník Východoslovenského múzea, Natura Carpatica. Košice. In press.
- Kíľ, V., Kunštárová, V., 2008: Invázne a expanzívne cievnaté rastliny v Pieninskom národnom parku a jeho ochrannom pásme. In: ELIÁŠ, P. (ed.), Invázie a invázne organizmy. SNK SCOPE –& SEKOS, Nitra. In press.
- Kíľ, V., Kunštárová, V., 2008: Invázne a expanzívne cievnaté rastliny v Pieninskom národnom parku a jeho ochrannom pásme. In: ELIÁŠ, P. (ed.), Invázie a invázne organizmy VI. Abstrakty a program. SNK SCOPE –& SEKOS, Nitra. p. 30-31.
- Kíľ, V., Baranec, T., Kunštárová, V., 2008: Štúdium populačnej a reprodukčnej biológie druhov rodu *Crataegus* L. Acta horticulturae et regiotecturae. SPU Nitra. In press.

10. ENVIRONMENTÁLNE A VÝCHOVNÉ AKTIVITY

10.1. Environmentálne aktivity s verejnosťou (Ing. Margaréta Malatinová)

Správa PIENAP-u sa podieľa na environmentálnej výchove prostredníctvom prednášok, besied, terénnych exkurzií a výstav. Na environmentálnu výchovu využíva informačné strediská, miestne školy, rekreačné strediská a dôležitý je aj priamy

kontakt s miestnymi obyvateľmi, samosprávami a podnikateľmi, ktorí pôsobia v území národného parku a jeho ochrannom pásme. V roku 2008 sme zorganizovali akcie:

– Čisté hory a potoky - do IX. ročníka sa zapojili deti zo základných škôl z Haligoviec, Veľkého Lipníka, Lesnice a z Centra voľného času v Spišskej Starej Vsi.

– Súťaž „Naše Pieniny“ - výtvarno-vedomostná súťaž zamagurských škôl pod uvedeným názvom sa uskutočnila 5. júna 2008 v budove základnej školy v obci

Lesnica pri príležitosti svetového dňa životného prostredia. Všetky súťažné výtvarné práce na tému „Čo ukrýva les“ boli umiestnené v infocentre Správy PIENAP-u v Lesnici a tak priblížili návštevníkom detský pohľad na život a krásy v pieninskom lese. Vedomostná časť pozostávala z testu o území Pieninského národného parku, o flóre i faune, ktorý overil praktické vedomosti žiakov o prírode Pienin.

– Informačná kampaň „Invázne rastliny“ - prebehla v mesiaci september prostredníctvom mestského rozhlasu a verejných tabúl v Spišskej Starej Vsi. Kampaň bola určená širokej verejnosti. Cieľom bolo poukázať na výskyt invázných rastlín v intraviláne mesta, jeho blízkom okolí a spôsoby ich odstraňovania.

– Výstava „Zmeny v krajine Pienin v poslednom storočí“ prebiehala od augusta do konca septembra 2008 v Mestských knižniciach v Spišskej Starej Vsi a v Starej Ľubovni. Prostredníctvom 27 panelov s dobovými a súčasnými fotografiami mali návštevníci možnosť oboznámiť sa so zmenami v krajine Pienin.

– Otvorená škola - v roku 2008 sme boli oslovení Gymnázium v Spišskej Starej Vsi a ako odborný garant sme sa zapojili so projektu OTVORENÁ ŠKOLA. Jedným z výstupov projektu je výučbové CD, prezentujúce výsledky medzinárodného prieskumu flóry a fauny v PIENAP-e na

slovenskej a poľskej strane rieky Dunajec.

V roku 2008 bolo vybavených 10 žiadostí o poskytnutie informácie podľa zákona NR SR č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám.

10.2. Školenia a výchova vlastných pracovníkov (Ing. Vladimír Kľáč)

V roku 2008 sa pracovníci zúčastnili na troch školeniach. Na prvom pravidelne sa opakujúcom školení „Práca s motorovou pilou a krovínorezom“ sa zúčastnili traja pracovníci. Rozdiel oproti predchádzajúcim rokom nastal v tom, že periodické preškolenie sa konalo vo väčšom rozsahu ako doteraz. Vyplývalo to z implementácie noriem EÚ do našej legislatívy. Avšak pracovníci po absolvovaní aktualizacej odbornej prípravy na obsluhu ručnej motorovej reťazovej píly pri ťažbe dreva a pri práci s krovínorezmi a vyžínačmi tráv majú oprávnenie vykonávať činnosť v rámci celej EÚ. Z toho vyplýva aj zmena v absolvovaní aktualizacej prípravy, nakoľko sa budú realizovať každé 2 roky pre vydanie oprávnenia platného pre práce v SR a každých 5 rokov pre práce v EÚ.

Ďalšie školenie, na ktorom sa pracovníci Správy zúčastnili, bolo školenie pre vodičov referentských vozidiel. Na tomto školení sa zúčastnilo 5 pracovníkov.

Posledným výcvikovým kurzom konaným v závere roku bolo školenie pre práce vo výškach "Lanové techniky" a „Zjednodušené lanové prístupy“. Kurz absolvovali 4 pracovníci. Z toho traja pracovníci absolvovali kurz v celom rozsahu, teda môžu vykonávať práce vo voľnej výške s použitím osobného zabezpečenia, samostatne vytvárať kotviace body a samostatne kotviť lano. Jeden pracovník absolvoval zjednodušené lanové postupy, čo ho oprávňuje k výstupu a zostupu po lane s použitím prostriedkov osobného zabezpečenia.

11. Strážna - terénna služba (Ing. Štefan Soľava)

Činnosť stráže prírody v Pieninskom národnom parku a jeho ochrannom pásme v roku 2008 bola zameraná najmä na dodržiavanie zákona č. 543/ 2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a na území Pieninského národného parku ako aj na dodržiavanie návštevného poriadku.

Okrem profesionálnych strážcov Správy PIENAP-u sa na tejto činnosti podieľali aj dobrovoľní členovia stráže prírody a odborní pracovníci.

Činnosť stráže prírody:

- Kontrola v terénne zameraná na dodržiavanie zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a návštevného poriadku
- Oprava značenia hraničných tabúl a stĺpov ako aj grafického značenia
- Čistenie a údržba turistických a náučných chodníkov
- Kontrola nelegálneho výrubu stromov
- Kontrola nelegálnej ťažby riečného materiálu a lámanie kameňa
- Spolupráca pri monitoringu vydry, bobra a vodného vtáctva
- Monitoring tetra va hlucháňa (*Tetrao urogallus*) a tetraova hôlniaka (*Tetrao tetrix*)
- Monitoring dravcov
- Starostlivosť o hendikepované jedince v rehabilitačnej stanici
- Budovanie zábran proti migrácii žiab
- Podnety na riešenie priestupkov
- Environmentálna činnosť
- Údržba motorových vozidiel
- Odstraňovanie invázných druhov (*Solidago canadensis*, *Fallopia japonica*)
- Zabezpečenie nákupu materiálu
- Manažmentové opatrenia

Dátum služieb ako aj meno strážcu bolo dané Správou PIENAP-u v rozpise služieb na daný rok, s ktorým bol každý strážca oboznámený. Ochranné služby sú zamerané hlavne na trasy v Prielome Dunajca, Prielom Lesnického potoka a chodník modrej značky - Červený Kláštor - Sedlo Cerla - Targov - Lesnica a na Haligovské skaly, ktoré sú turisticky najviac zaťaženými lokalitami národného parku a to nielen pešími, ale aj cykloturistami.

Výkon odpracovaných služieb je zaznamenaný v knihe ochranných služieb (profesionálni strážcovia a odborní pracovníci PIENAP-u aj v terénnych zápisníkoch). Priebeh služieb s poznatkami, zisteniami a uloženými opatreniami je popísaný v terénnych lístkoch, ktoré sú uložené na Správe PIENAP-u.

Za klub priateľov PIENAP-u sa na ochranných službách počas letnej turistickej sezóny v roku 2008 zúčastnili nasledovní členovia, ktorí majú oprávnenie člena stráže prírody:

Buvalič Vladimír	2 služby
Didecký Vladimír	6 služieb
Ružík Milan	4 služby
Redaj Ján	1 služba
Dic Miroslav	6 služieb
Ondrej Milan	2 služby
Motýľ Lubomír	4 služby
Petrík Peter	2 služby
Glevaňák Ján	3 služby

Strážcovia PIENAP-u počas víkendov a sviatkov:

Babík Robert	21 služieb
Rak Stanislav	22 služieb

Odborní pracovní PIENAP-u:

Kunštárová Vladimíra	2 služby
Klč Vladimír	2 služby

Počas vykonávania ochranných služieb sa stále opakujú tie isté priestupky:

- pohyb mimo turistického chodníka,
- rýchla jazda bicyklom,
- voľné púšťanie psov,
- ponechané odpadky okolo odpočívadiel.

Za rok 2008 vybrali strážcovia PIENAP-u na pokutách 1 100,- Sk za porušenie návštevného poriadku a zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

12. Konzultačný zbor Pieninského národného parku (Ing. Štefan Danko)

Konzultačný zbor Pieninského národného parku (ďalej len KZP) menoval po odsúhlasení riaditeľom ŠOP SR riaditeľ PIENAP-u v roku 2004 a má 21 členov. Jeho poslaním je zlepšiť tok informácií a zabezpečiť komunikáciu medzi Správou Pieninského národného parku a miestnymi záujmovými skupinami a občanmi.

V priebehu roka KZP rokoval dva krát. Raz v mesiaci jún, druhý krát v mesiaci november. Predmetom rokovaní okrem informácií o Pláne hlavných činností, monitoringu, manažmentových opatreniach a výskume bolo:

- informácia o organizačných zmenách v Štátnej ochrane prírody SR platných od 1. 1. 2008. Vznik 11 koordinačných centier,

- zmena hospodárenia ŠOP SR z rozpočtovej na príspevkovú organizáciu a zároveň pričlenenie organizácie Správa slovenských jaskýň so sídlom v Liptovskom Mikuláši k ŠOP SR,
- doplnenie národného zoznamu ÚEV na základe výsledkov biogeografických seminárov na základe požiadaviek Európskej komisie,
- alternatívne návrhy na zmenu ochranného pásma v rámci prehodnocovania národnej siete chránených území,
- informácia o podaných projektoch v rámci Operačného programu životné prostredie, a to:
 - posilnenie infraštruktúry v Pieninskom národnom parku pre zabezpečenie plnenia záväzkov súvisiacich so sústavou NATURA 2000 v rámci prioritnej osi „Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny“. Projekt má dve opatrenia:
 - Zlepšenie infraštruktúry ochrany prírody a krajiny prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení ochrany prírody a krajiny, vrátane zavedenia monitorovacích systémov za účelom plnenia národných a medzinárodných záväzkov.
 - Zlepšenie informovanosti a environmentálneho povedomia verejnosti, vrátane posilnenia spolupráce a komunikácie so zainteresovanými skupinami,
 - projekt environmentálnej výchovy zahŕňa rekonštrukciu existujúceho náučného chodníka Prielomom Dunajca, opravu súčasných vstupných panelov ako aj vybudovanie nového náučného chodníka,
 - projekt informovania verejnosti pomocou informačných terminálov,
- zakúpenie budovy v Spišskej Starej Vsi (bývalá VÚB a kino) pre sídlo Správy PIENAP-u, vrátane PD pre rekonštrukciu budovy.
- potreba spoločného poľsko-slovenského poradného orgánu, ktorý by pomáhal riešiť spoločnú problematiku. Do tohto orgánu za slovenskú stranu boli navrhnutí: Ing. Jozef Harabin, Rudolf Velička, Ján Gondek (Chata Pieniny, s.r.o.) a Ing. Slavomír Vislocký,
- zámer spoločnosti Lang Team z Varšavy organizovať jednu etapu cyklistických pretekov Tour de Polonia aj na území Slovenskej republiky, a to na časti územia Pieninského národného parku dňa 8. augusta 2009 – KZP neodporučil.

13. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA *(Ing. Štefan Danko)*

Správa Pieninského národného parku sa na medzinárodnej spolupráci podieľa koordinovane s ústredím Štátnej ochrany prírody parciálnym plnením záväzkov v rámci PHÚ. Je to najmä:

- plnenie úloh vyplývajúcich z Dohovoru o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť,
- plnenie úloh vyplývajúcich z Dohovoru o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov,
- plnenie úloh vyplývajúcich z Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva,
- spolupráca s medzinárodnými organizáciami ochrany prírody a krajiny,
- plnenie úloh Komisie pre cezhraničnú spoluprácu na úseku ochrany prírody Poľsko,
- plnenie úloh vyplývajúcich z Karpatského dohovoru.

13.1. Bilaterálna spolupráca

V súlade s PHÚ samostatne plníme úlohy v rámci bilaterálnej spolupráce s organizáciami ochrany prírody a krajiny v susednom Poľsku podľa realizačného plánu. V tomto roku bolo plnenie realizačného plánu nasledovné:

- Tvorba a výmena samostatných a spoločných prezentačných, informačných a vzdelávacích materiálov o obidvoch národných parkoch a o ochrane prírody a krajiny.

Úloha je v neustálom plnení, informačné materiály vydané ŠOP SR sú pravidelne odovzdávané poľským kolegom a taktiež spätne poľské tituly sú poskytované slovenskej strane.

- Spolupráca pri ekologicko-výchovnom vzdelávaní študentov okolitých škôl najmä pri vzdelávacom pobyte účastníkov v území Pienin a zapožičanie výstavy „Zmeny krajinného obrazu Pienin v poslednom storočí“.

Úloha bola splnená, výstava bola umiestnená v Starej Ľubovni - Mestskej knižnici od 1.8. do 8.9.2008 a Spišskej Starej Vsi - Mestskej knižnici od 9.9. do 30.9.2008. Výstavu navštívili prevažne žiaci miestnych škôl a návštevníci knižníc.

- Pokračovať v pravidelnom stretávaní sa pracovníkov obidvoch parkov spojené s návštevou chráneného územia za účelom prehlbovania vzájomnej spolupráce a osobných kontaktov.

Úloha bola splnená, v rámci medzinárodnej spolupráce sa v dňoch 17.- 19. októbra 2008 konalo v poľskom Gorczańskom Parku Narodowom spoločné stretnutie pracovníkov PIENAP-u a pracovníkov poľského Pieninského národného parku. Stretnutie je pravidelnou akciou, ktorej cieľom je informovať všetkých účastníkov o činnosti v obidvoch národných parkoch a prehliť vzájomnú spoluprácu.

- Podľa potreby uskutočňovať individuálne stretnutia odborných pracovníkov resp. strážcov za účelom prehlbovania skúsenosti a okamžitej výmeny informácií týkajúcich sa riešenia aktuálnych problémov.

Úloha bola splnená, boli realizované spoločné stretnutia pri:

- ochrane hlavátky,
 - monitoringu nocovísk netopierov v Haligovských skalách – 21.8.2008 – Mgr. R. Szkudlarek,
 - monitoringu druhového zloženia rýb v Dunajci – 31.10.2008.
- Vzájomná koordinácia pri inventarizácii jasoňa červenookého (*Parnassius apollo*) a výmena výsledkov.

Úloha bola splnená.

- Spolupráca pri monitoringu a ochrane dravcov (*Falco peregrinus*, *Aquila pomarina*, *Aquila chrysaetos*) a *Tichodroma muraria*.

Úloha bola splnená, monitoring *Tichodroma muraria* sa uskutočnil dňa 10.11.2008, monitoring hniezda *Aquila chrysaetos* bol vykonávaný v priebehu celej hniezdnej sezóny.

- Vzájomný botanický výskum zameraný na identifikáciu lokalít s výskytom *Juniperus sabina*, *Dendranthema zawadskii*, *Taxus baccata*.

Úloha bola splnená, v mesiacoch jún a august bola vykonaná kontrola lokalít s výskytom *Juniperus sabina*, na lokalitách Danielová a Lazná skala bol preverený výskyt *Dendranthema zawadskii*, monitoring *Taxus baccata* bol vykonaný v

auguste na lokalite Sedem mníchov. Výsledky monitoringov sú uložené na Správe PIENAP-u.

- Spolupráca pri identifikácii a likvidácii lokalít s výskytom invázných druhov rastlín (*Heracleum mantegazzianum*) pozdĺž alúvia Dunajca. Úloha bola splnená, obidve strany vykonali koordinovanú likvidáciu (*Heracleum mantegazzianum*) pozdĺž alúvia Dunajca.

13.2. Zahraničné služobné cesty

XIII. zasadnutie Slovensko-poľskej komisie pre cezhraničnú spoluprácu – Ustroň, Poľsko v dňoch 16. až 17. júna 2008

Zahraničná služobná cesta sa skladala z dvoch častí:

- rokovanie pracovnej skupiny, ktoré bolo zamerané na úpravy a kompletizácie prezentácie, vyhodnotenie plánu činnosti za uplynulý rok a spracovanie návrhu plánu činnosti na rok 2008 do protokolu Medzivládnej komisie pre cezhraničnú spoluprácu,
- rokovanie medzivládnej skupiny, kde odznela prezentácia činnosti našej pracovnej skupiny.

XVIII. rokovanie pracovnej skupiny pre ochranu životného prostredia a lesné hospodárstvo v Krempnej v Poľsku v dňoch 8. až 10. októbra 2008

Zahraničnej pracovnej cesty sa zúčastnil Ing. Štefan Danko a predmetom rokovania okrem iného bolo:

- Informácie o zmenách legislatívy v obidvoch štátoch.
- Stav prác na príprave slovensko-poľskej zmluvy pre posudzovanie vplyvu na životné prostredie v cezhraničnom kontexte.
- Cezhraničná spolupráca v manažmente a v ochrane prírody v pohraničných chránených územiach:

V tomto bode každý prítomný zástupca chráneného územia informoval o situácii v svojom území.

- Monitorovanie stavu vybraných chránených a prioritných druhov európskeho a národného významu v prihraničných chránených územiach:

Do popredia vystúpil rozdielny spôsob využívania populácie vlka, ktorej početnosť v Magurskom parku výrazne poklesla. Bol prijatý návrh, aby na slovenskej a poľskej strane bola na hranici nárazníková zóna, ktorá by chránila málopočetné populácie veľkých šeliem v Poľsku. Slovenská strana navrhla, aby poľská strana vypracovala návrh na nárazníkovú zónu, kde by organizácie ochrany prírody zvlášť citlivo pristupovali k povoleniam odstrelu.

Vhodné by bolo, keby sa obidve strany v budúcnosti viac venovali zosúladieniu legislatívy v poľovníctve a v rybolove.

Bola vznesená požiadavka poľských parkov, aby sa nedupľoval výskum na území národných parkov rôznymi skupinami osôb z mimovládnych organizácii, ktoré chcú sledovať, monitorovať hniezdenie, výskyt a fotografovať chránené a prioritné druhy.

- Monitoring turistických chodníkov a priechodov po zrušení hraníc:
Bolo konštatované, že katastrofa po zrušení hraničného režimu nenastala. Narástli počty turistov zo susedného štátu, ale nič výnimočné sa nestalo. Vo Vysokých Tatrách boli vo zvlášť cenných územiach problematické chodníky zrušené a spoločne sú obidva parky za sezónne uzávery.
Riešila sa problematika svidníckych obcí, ktoré majú záujem o najcennejšie územie susedného štátu na území Magurského národného parku, aby to bolo rekreačné územie.
- Praktické skúsenosti Slovenska a Poľska, pri ochrane chránených území siete NATURA 2000 a návrh investícií na ich území:
Správy o tejto problematike predniesli zástupcovia jednotlivých chránených území ako aj predstaviteľ ŠOP SR Ing. Mika.
- Spolupráca pri realizácii projektu „Tatranská magistrála“:
RNDr. Jozef Kramárik informoval o navrhnutom priebehu cyklotrasy na území Poľska a Slovenska, definoval miesta servisov, ubytovania a infocentier. V súčasnosti sa pripravuje projekt pre získanie finančných prostriedkov na realizáciu projektu.
- Informácia stavu prác pri tvorbe elektronického medzinárodného atlasu „TATRY“:
O stave prác na projekte informovali pracovníci poľského Tatranského národného parku Ing. Pavel Skawinski a Ing. Marián Gužik.

14. Spolupráca s inými organizáciami (Ing. Štefan Danko)

Správa Pieninského národného parku v uplynulom roku spolupracovala v regióne s viacerými organizáciami a to najmä s:

- Euroregiónom Tatry so sídlom v Kežmarku – spolupráca prostredníctvom komisie pre životné prostredie,
- okolitými školami, na ktorých sa pri významných environmentálnych dňoch organizovali prednášky, semináre, besedy a súťaže. Najintenzívnejšie sme spolupracovali so základnými školami v Spišskej Starej Vsi a v Lesnici a s Gymnáziom v Spišskej Starej Vsi,
- zariadeniami poskytujúcimi ubytovacie služby pre školskú mládež a pre tematické zájazdy, pre ktoré sme organizovali vstupné informácie,
- Združením pre rozvoj regiónu Pienin a Zamaguria, s ktorým sme spolu organizovali akciu „Otváranie turistickej sezóny“ a Čisté hory a potoky v jarnom a jesennom termíne,
- Klubom priateľov Pieninského národného parku, prostredníctvom ktorého sme zabezpečovali strážne služby počas letnej turistickej sezóny a manažmentové opatrenia v Haligovských skalách a PR Slatina pri Šarišskom Jastrabí.

15. Spracovanie podkladov pre rozhodovanie orgánov ochrany prírody (Ing. Štefan Danko)

Pracovníci Správy Pieninského národného parku spracovali nasledovné stanoviská k žiadostiam o vydanie výnimiek, súhlasov a vyjadrení:

Odvetvie	Počet	Odvetvie	Počet	Odvetvie	Počet
Lesné hospodárstvo	15	Poľnohospodárstvo	7	Vodné hospodárstvo	4
Stavebný poriadok a UP	88	EIA	7	Anorganika	5
Druhovú ochranu rastlín	6	Druhovú ochranu živočíchov	16	Územná ochrana	8
Ochrana drevín	22	Stanoviská pre políciu	8	Iné	8

Najzaujímavejšie a pre správu PIENAP-u najdôležitejšie stanoviská sú nasledovné:

Zoológia (Ing. Katarína Kisková)

V priebehu roka boli spracované odborné stanoviská k:

- povoleniu výnimky **Parazitologického ústavu SAV v Košiciach** za účelom zisťovania parazitárnych a infekčných chorôb živočíchov na území národného parku,
- povoleniu výnimky **Žilinskej univerzity** v Žiline za účelom uskutočnenia terénnej časti výučby v rámci študijného programu „Stráž prírody“ v chránených územiach,
- žiadosti **Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko** o udelenie výnimky za účelom manipulácie s chránenými druhmi živočíchov, manažmentu biotopu rybára riečneho (*Sterna hirundo*),
- žiadosti **Univerzity veterinárskeho lekárstva v Košiciach** o povolenie výnimky za účelom zisťovania lyssavírusovej choroby netopierov,
- žiadosti **Milana Hudáka – chovateľa jedovatých hadov**, o udelenie výnimky za účelom odchyty vretenice obyčajnej mimo chránených území s vyšším stupňom ochrany a v lokalitách s výskytom premnoženia,
- žiadosti **Spoločnosti pre spoznávanie a ochranu entomofauny**, o udelenie výnimky za účelom entomofaunistického výskumu *Lepidoptera*,
- žiadosti **Vlastivedného múzea v Považskej Bystrici**, o udelenie výnimky za účelom zberu biologického materiálu pre doplnenie a rozšírenie existujúcich zbierok živočíchov múzea,
- žiadosti **Josefa Mertlíka**, o udelenie výnimky za účelom výskumu, zberu a prepravy chránených druhov živočíchov z radu *Coleptera*.

Škody spôsobené šelmami

V roku 2008 sme mali nahlásené 4 prípady škôd spôsobených medveďom hnedým na včelstvách:

- Dňa 20.10.2008 v Spišských Hanušovciach na lokalite Pod lazmi boli zničené 4 úle, 2 boli poškodené, včelstvá v týchto úľoch boli zničené, vrátane matiek. Škoda vznikla majiteľovi Ing. Ondrejovi Trebuňovi, bytom Spišské Hanušovce 2.
- Dňa 30. 9.2008 a v noci z 7. na 8. 10. 2008 medveď zničil po 1 úľ v Spišskej Starej Vsi v lokalite Cigrund. Poškodeným bol Ondrej Rajtár, bytom Štúrova 220, Spišská Stará Ves.
- Dňa 23. apríla 2008 vo Veľkej Frankovej, na dvore rodinného domu medveď poškodil 4 úle. Poškodeným bol Ondrej Frankovský, bytom Veľká Franková 120.

Škody spôsobené vlkom nahlásené v roku 2008:

- Dňa 30.8.2008 nahlásil Dziak Tomáš, bytom Podolíneč 212 škodu usmrtenia 10 ks oviec, v lokalite Pustovec, v k. ú. Toporec. Vyčíslená škoda 40 500,- Sk.

- Dňa 23.7.2008 došlo k usmrteniu 10 oviec v Spišskej Starej Vsi, na lokalite Filare. Škoda vznikla PIENSPOL-u, s.r.o. Vyčíslená škoda 14 000,- Sk.
- Dňa 17.4.2008 došlo k usmrteniu 10 oviec a 1 barana v Spišskej Starej Vsi, na lokalite Za Suchý potok, v k. ú. Lechnica. Škoda bola vyčíslená na 24 500,- Sk. Poškodeným bola spoločnosť PIENSPOL, s.r.o.
- Dňa 12.6.2008 bolo usmrtených 7 oviec v k. ú. Jezersko, neďaleko lyžiarskych vlekov, poškodeným bolo PD Spišské Hanušovce, škoda bola vyčíslená na 11 742,- Sk
- Dňa 3. mája 2008 došlo k usmrteniu 23 oviec v k. ú. Jezersko, na lokalite Magurka. Škoda bola vyčíslená na 35 800,- Sk, poškodeným bol SHR Milan Krempaský.

Botanika (Ing. Martin Kiska)

- Odborné stanovisko na povolenie výskumu a zberu astry kopcovej (*Aster amellus*) a vjazd a státie motorovým vozidlom na území NP pre Zuzanu Münzbergovú a Silviu Raquel Cardoso Astro z Katedry botaniky, Prírodovedeckej fakulty UK v Prahe.
- Odborné stanovisko na povolenie zberu lesných plodov v k.ú. Majerka, Stotince a Podhorany pre Agropieniny s.r.o, Obrancov mieru 15, 064 01 Stará Ľubovňa.

Anorganika (Ing. Štefan Soľava)

Správa národného parku dala v roku 2008 jedno odborné stanovisko, ktoré sa týkalo prekrytia jazierka Kráter kari sieťou. Dve stanoviská boli dané k určeniu dobývacieho priestoru pre ložiská vyhradeného nerastu (travertín), jedno k plánu využívania ložiska nevyhradeného nerastu a jedno stanovisko bolo dané k „Analýze stretov záujmov evidovaných ložiskových objektov a ochrany prírody v chránených územiach a územiach európskeho významu.“

Lesné hospodárstvo (Ing. Štefan Soľava)

Lesy Pieninského národného parku zaberajú 1 418 ha, čo z celkovej výmery národného parku 3 750 ha predstavuje 38 %. Z výmery ochranného pásma 22 444 ha pokrývajú lesy 11 691 ha plochy, čo z celkovej výmery ochranného pásma predstavuje 52 %.

Na území PIENAP-u sú dva lesné hospodárske celky. Lesný hospodársky celok Pieniny o výmere lesa 962 ha sa nachádza na území pôvodného Pieninského národného parku, tak ako bol vyhlásený v roku 1967. Tento LHC sa člení na ďalšie dva lesné užívacie celky a to:

- lesný užívací celok Prielom Dunajca, ktorý tvorí lesný pôdny fond vo vlastníctve štátu,
- lesný užívací celok Plašná, ktorý je vo vlastníctve súkromných osôb, spoločenstiev, obcí, cirkví a pod.

Stručná charakteristika novopričlenennej časti LHC Podolíneč, ako aj dvoch LHC, ktoré sa nachádzajú na území ochranného pásma národného parku je uvedená v ročenke 2005 (viď ročenku).

Hospodárenie v lesoch PIENAP-u a jeho ochranného pásma sa riadi podľa schválených lesných hospodárskych plánov. Do týchto LHP boli zapracované aj

obmedzenia vyplývajúce zo zákona 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, ktoré počas ich obnovy presadzovala Správa PIENAP-u. Pre lesný hospodársky celok Pieniny bol v roku 2006 vypracovaný nový Lesný hospodársky plán s platnosťou na roky 2007 – 2016.

V súvislosti s lesným hospodárstvom v roku 2008 dala Správa PIENAP-u 12 odborných stanovísk. Z toho 3 riešili zmeny predpisov LHP, 5 stanovísk bolo vypracovaných k návrhu obnovy LHP, 1 stanovisko bolo dané k poskytovaniu finančných prostriedkov, 2 stanoviská sa týkali certifikácie lesov a 1 (na LHC Pieniny) bolo dané k používaniu feromónových lapačov v súvislosti s odchytnom podkôrneho hmyzu.

Poľnohospodárstvo a využívanie poľnohospodárskej pôdy (Ing. Vladimír Klíč)

Správa PIENAP -u vydala v roku 2008 k problematike poľnohospodárstva 5 stanovísk. Z tohto počtu 4 stanoviská boli vydané pre poľnohospodárske subjekty nachádzajúce sa v ochrannom pásme (OP) a jedno stanovisko pre subjekt hospodáriaci aj na území národného parku v k. ú. Kamienka. Vydané stanoviská sa dotýkali pasenia a košarovania oviec a hovädzieho dobytku.

Zatiaľ k najmenšiemu počtu stanovísk vydaných k tejto činnosti za posledné roky došlo z dôvodu vypustenia § 12 písm. d) - potreba súhlasu orgánu ochrany prírody na leteckú aplikáciu chemických látok a hnojív v území s prvým stupňom ochrany.

Vodné hospodárstvo a ťažba hornín (Ing. Vladimír Klíč)

V roku 2008 sme na úseku vodného hospodárstva vydali len dve stanoviská k ťažbe riečného materiálu. V prvom prípade o ťažbu na rieke Poprad v riečnom úseku 49,400 – 49,550 km v k. ú. Plaveč požiadala firma EKOPRIM s.r.o. V uvedenom úseku odťažili cca 1 000 m³ riečného štrku. V druhom prípade sa jednalo o ťažbu štrku v potoku Biela v riečnom kilometri 7,700 – 7,800 km v k. ú. Spišská Belá v objeme 1 000 m³.

Pre rok 2008 sme evidovali aj dve oznámenia o úprave koryta potoka Rieka a rieky Dunajec. Oznámenie uskutočnili na Správe PIENAP-u osobne pracovníci Povodia Popradu a Dunajca. Cieľom vykonaných opatrení bolo zlepšenie prietokových pomerov Rieky pod cestným mostom na lokalite Tridsiatok. Úprava koryta na rieke Dunajec sa realizovala na prístavisku pltví v Červenom Kláštore.

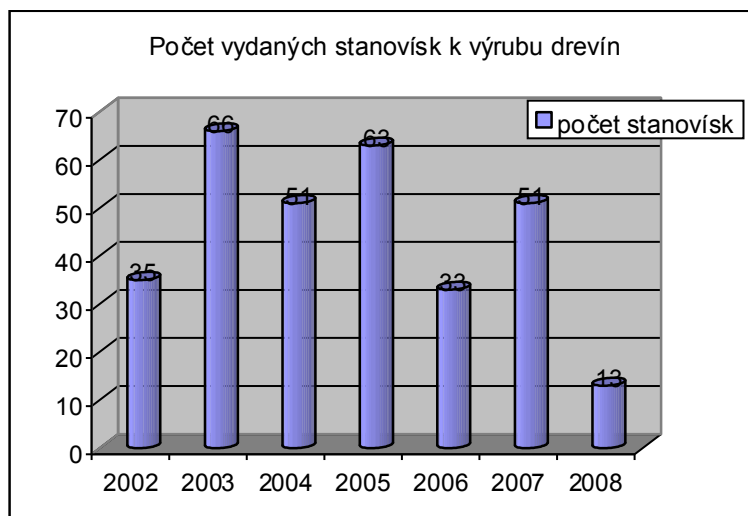
Začiatkom roku sme vykonali monitoring v širšom okolí MVE na Míľave za účelom zistenia miery poškodenia biotopu doterajšou a ďalšou výstavbou. Rovnako sme v tomto období posudzovali aj zámer k ťažbe štrkopieskov v dobývacom priestore Plaveč.

Ochrana drevín (Ing. Vladimír Klíč)

Agenda týkajúca sa ochrany drevín v roku 2008 nabrala iný rozmer oproti predchádzajúcemu obdobiu. Na základe listu MŽP SR č. j. 7030/2007 zo dňa 26.3.2007, uznesenia operatívnej porady ministra životného prostredia č. 32 z 22. 2. 2007 ako aj na základe ďalších obmedzení (najmä finančných) sme obmedzili účasť na konaniach vo veci výrubu drevín vo voľnej krajine, teda v okresoch Kežmarok a Stará Ľubovňa. Z rovnakého dôvodu sme sa prestali zúčastňovať aj na konaniach v

zastavaných územiach obcí v území s druhým stupňom ochrany, čiže v ochrannom pásme (OP) národného parku. Na konaniach v OP mimo zastavané územie sa zúčastňujeme naďalej, najmä na základe požiadania obvodných úradov ŽP. OÚŽP majú v oboch okresoch vyhradenú rozhodovaciu činnosť ako prvostupňový orgán štátnej správy vo veci výrubu drevín.

Preto sa Správa PIENAP-u v roku 2008 k výrubu drevín vyjadrovala len v 13 prípadoch. Z toho 2 krát k výrubu na území národného parku a 5 krát k výrubu v ochrannom pásme. V tomto roku sme sa výnimočne, najčastejšie na základe požiadania OÚŽP v Kežmarku zúčastnili aj na šiestich konaniach vo voľnej krajine. Počet vydaných stanovísk k danej problematike bol v roku 2008 najnižší za obdobie 7 rokov.

V prípade nelegálneho výrubu sme sa pre policajný zbor a pre OÚŽP vyjadrovali v 15 prípadoch, čo je oproti predchádzajúcim rokom mierny nárast. Z uvedeného počtu sme spoločenskú hodnotu drevín vyčísl'ovali len v 11 prípadoch. Celková vyčísl'ená hodnota bola 288 075,23 € (8 678 554,50 Sk). Najzávažnejším nelegálnym výrubom bol výrub na území PP Jazero v k. ú. Osturňa. Pri PP bolo vyrúbaných 37 ks smreka obyčajného (*Picea abies*) s vyčísl'enou spoločenskou hodnotou 5 566 500,- Sk.

V roku 2008 sme na základe žiadosti Ľubovnianskeho múzea iniciovali stretnutie za účelom ošetrovania CHS Pagaštanová alej v Starej Ľubovni. Na pracovnom stretnutí sme sa zišli zo zástupcami Krajského úradu ŽP v Prešove, Lesov SR (vlastník pozemku), Mesta Stará Ľubovňa, Ľubovnianskeho múzea a pracovníkmi Krajského pamiatkového úradu v Prešove. Na stretnutí bola dohodnutá spolupráca pri starostlivosti o CHS. Na základe stretnutia sme vykonali zhodnotenie zdravotného stavu a zároveň sme vyšpecifikovali potrebu zásahov a predpokladané náklady, ktoré predstavovali výšku 2 804,88 € (84 499,- Sk). Napriek vynaloženému úsiliu sa ošetrovanie Pagaštanovej aleje v roku 2008 nepodarilo zrealizovať.

Stavebná činnosť a územné plány (Ing. Vladimíra Kunštárová)

V tejto oblasti Správa PIENAP-u v roku 2008 vypracovala na základe požiadania orgánov ochrany prírody a krajiny odborné stanoviská k širokému spektru

žiadostí. Jednalo sa o posudzovanie stavebných zámerov ako aj o územno-plánovacie podklady.

V tomto roku boli posudzované územno-plánovacie podklady : • Zadanie ÚPN - Spišská Belá, Plaveč, Podolíneč; • Koncept ÚPN - Nová Ľubovňa, Jakubany; • Návrh ÚPN - Spišská Belá, Žakovce, Výborná, Ľubotín; • Zmeny a doplnky ÚPN - Stará Ľubovňa; • Obstarávanie zmien a doplnkov ÚPN VÚC Prešovského kraja; • Čiastkové zmeny ÚPN - Kežmarok, Vlková; • Návrh MÚSES a všeobecné zásady funkčného usporiadania územia k. ú. Toporec.

V oblasti telekomunikačných sietí sa Správa PIENAP-u vyjadrovala k výstavbám základňových staníc a súvislej technológie v týchto oblastiach: Matiašovce, Veľká Lomnica, Lendak, Veľký Lipník, Vrbov, Abrahámovce, Vlkovce a Hradisko – nosiče meračov rýchlosti vetra.

V oblasti územného a stavebného konania sme sa vyjadrovali k výstavbám rodinných domov, rekreačných domčekov, penziónoch, k rekonštrukciám RD, IBV v obciach – Abrahámovce, Vlková, k lyžiarskemu stredisku Ski Jezersko - Bachledová dolina;

K líniovým stavbám - v k. ú. Havka, Majere, Haligovce, Spišská Stará Ves, Červený Kláštor - jednalo sa o prípojky VN, rekonštrukcie, úpravu, rozšírenie NN siete a trafostaníc; k rekonštrukcií lesnej cesty v Osturni, vyjadrovali sme sa k štúdiu „Cesta okolo Tatier“;

K stavbám vodohospodárskeho charakteru - k rozšíreniu stokovej siete v obci Červený Kláštor, odľahčeniu kanalizácií v Spišskej Starej Vsi, ku kanalizáciám a ČOV v obciach Veľká Lesná, Červený Kláštor; ako aj ku regulácii Lesnického potoka, k zasnežovaniu Ski centrum Ždiar;

Ku geologickým prácam sme sa vyjadrovali len v jednom prípade a to k prieskumu výhradného ložiska dekoračného kameňa - travertínu vo Vyšných Ružbachoch;

K energetickému priemyslu sme sa vyjadrovali k veternej elektrárni v k. ú. Plaveč a k MVE na Ružbašskej Míľave.

Prehľad deklarácií NATURA 2000 vydaných v roku 2008 (Ing. Vladimíra Kunštárová)

Správa PIENAP-u zabezpečovala v roku 2008 na základe požiadania samospráv, firiem a orgánov ochrany prírody a krajiny vyjadrenia k projektom financovaných z fondov EÚ nasledovne:

- Mestu Spišská Belá - Regulácia Belianskeho potoka a potoka Čierna voda; Dobudovanie a zefektívnenie systému separovaného zberu odpadov v meste Spišská Belá a v okolitých obciach
- Mestu Kežmarok a pre Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. - Protipovodňová ochrana a regulácia rieky Poprad; Zvýšenie kvalitatívnej úrovne separovaného zberu komunálneho odpadu v Kežmarku
- Obci Lesnica - Úprava Lesnického potoka - Lesnica
- Obci Nižné Ružbachy - Zníženie emisií znečisťujúcich látok ZŠ s MŠ Nižné Ružbachy

- Mestu Stará Ľubovňa - Kompostáreň Stará Ľubovňa; Intenzifikácia separovaného zberu odpadov so zameraním na zavedenie separovaného zberu BRO v programe Integrovaného systému odpadového hospodárstva
- Mestu Spišská Stará Ves - Spoločný kultúrno-turistický priestor Spiša
- Obci Červený Kláštor - Chodník pre cyklistov pri historickom objekte Červený Kláštor - SO 03 a,b,c
- Obci Osturňa - Spoločný kultúrno-turistický priestor - Vytvorenie medzinárodného kultúrneho turistického informačného doškoľovacieho strediska
- Obci Veľká Franková - Spoločný kultúrno-turistický priestor - Cykloturistický chodník Veľká Franková - Kacwin
- Obci Výborná - Vybudovanie zberného dvora s kompostoviskom a zefektívnenie systému separovaného zberu komunálneho odpadu v obci Výborná
- Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko - Ochrana ohrozených vtáčích druhov Západných Karpát
- BGV, s r.o., Hniezdne - Energetické využitie druhej suroviny; Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadu
- AD Consult, a.s.; Podtatranská vodárenská spoločnosť, Poprad - Dobudovanie kanalizácií a ČOV pre aglomeráciu Stará Ľubovňa, I. Etapa: Dobudovanie ČOV Stará Ľubovňa
- Modernizácia cestného spojenia Osturňa – štátna hranica –Niedzica

16. Ekonomika

16.1. Stav investičného majetku (Anna Kovalská)

Správa PIENAP-u v Červenom Kláštore má k 31. 12. 2008 nasledovný hmotný investičný majetok (HIM):

P.č.	Druh HIM	Hodnota v Sk
1.	021 13 – Tech. zhodnot. cudzieho majetku (kotolňa PDaP)	192 330.00
2.	021 - Budovy, stavby, haly	2 965 748.00
3.	022 - Stroje, prístroje, zariadenia	1 048 392.00
4.	023 - Dopravné prostriedky	1 249 490.90
Celkom		5 263 630.90

V roku 2008 boli zaradené do hmotného investičného majetku:

- kopírovací stroj BIZUB C203 v hodnote 157 490,- Sk,
- počítač s LCD monitorom v hodnote 44 987,40 Sk,
- budova v Spišskej Starej Vsi na ulici SNP č. 57 pre budúce sídlo Správy PIENAPu v hodnote 2 412 009,- Sk a pozemky o celkovej výmere 604 m² v hodnote 198 431,- Sk.

Keďže Správa PIENAP-u pripravuje v rámci projektu z operačného programu životné prostredie rekonštrukciu budovy Správy PIENAP-u v Spišskej Starej Vsi, kde budú aj ubytovacie priestory, stáva sa budova terénnej stanice vo Veľkej Frankovej nepotrebným majetkom. V roku 2008 sme dali návrh Štátnej ochrany prírody SR na

preradenie budovy terénnej stanice ako aj pivnice so sýpkou vo Veľkej Frankovej do prebytočného majetku s možnosťou jej odpredaja.

Investičný majetok Správy PIENAP-u je v prevádzky schopnom stave. Morálne zastaralými sú však niektoré počítače a taktiež faxový prístroj zakúpený v roku 1996 sa postupne kazí.

16.2. Čerpanie finančných prostriedkov (Anna Kovalská)

Správa Pieninského národného parku v Červenom Kláštore bola v roku 2008 samostatnou organizačnou jednotkou Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky so sídlom v Banskej Bystrici. Štátna ochrana prírody SR sa stala od 1. 1. 2008 príspevkovou organizáciou, teda na rozpočet Ministerstva životného prostredia SR je napojená len čiastočne. Úhrada faktúr a účtovanie bežných výdavkov v roku 2008 sa vykonávalo na útvare ekonomiky a prevádzky Štátnej ochrany prírody SR v Banskej Bystrici. Pokladničné operácie ako aj účtovanie pokladne bolo vykonávané u nás a to v novom programe firmy Softip. Hotovostný účet mala Správa PIENAP-u vedený v expozitúre VÚB v Spišskej Belej.

V roku 2008 nebol Správe PIENAP-u rozpísaný rozpočet na bežné výdavky, rozpočet bol stanovený len pre celú Štátnu ochranu prírody SR. Správa PIENAP-u v roku 2008 čerpala aj účelovo viazané finančné prostriedky, a to na projekty financované z Envirofonde (manažmentové opatrenia pre zabezpečenie priaznivého stavu chránených biotopov a druhov - manažment mokradí v PR Slatina pri Šarišskom Jastrabí a manažmentové opatrenia pre zabezpečenie priaznivého stavu chránených biotopov a druhov - zachovanie podmienok pre druh jasoň červenooký).

Čerpanie finančných prostriedkov v nasledujúcej tabuľke je uvedené podľa vlastnej evidencie odoslaných faktúr a zúčtovania pokladne v roku 2008.

Čerpanie finančných prostriedkov v r. 2008	Čerpanie (tis. Sk)
631 - Cestovné výdavky	35
632 - Energie, voda, komunikácie	62
633 - Materiál a služby	62
634 - Dopravné	185
635 - Rutinná a štandardná údržba	27
636 - Nájomné za prenájom	468
637 - Ostatné tovary a služby	198
Bežné výdavky spolu	1 037
Envirofond	49

16.3. Nový objekt Správy PIENAP-u v Spišskej Starej Vsi (Ing. Štefan Danko)

Správa Pieninského národného parku sa v minulosti snažila získať objekt alebo pozemok pre potreby Správy Pieninského národného parku v obci Červený Kláštor.

- Prvý objekt, ktorý prichádzal do úvahy, bola výletná reštaurácia na autocampingu, ktorý Správa PIENAP-u získala v roku 1993 od spotrebného družstva JEDNOTA. Objekt pri odčlenení PIENAP-u od TANAP-u v roku 1997 ostal vspráve ŠL TANAP-u vzhľadom na to, že neprebehla delimitácia majetku. ŠL TANAP-u v ďalších rokoch odmietali objekt predať alebo previesť v prospech Správy PIENAP-u. Záhadným spôsobom sa objekt v roku 2007 stal vlastníctvom dovtedajšieho prevádzkovateľa Výletnej reštaurácie.
- Druhý objekt, o ktorý sme sa uchádzali na základe ponuky ŠL TANAP-u, bol objekt bývalej hájenky v obci Červený Kláštor. Po rozporoch na úrovni ministerstiev ŠL TANAP-u uprednostnili radšej dlhodobý prenájom podnikateľovi podnikajúcom v službách a v cestovnom ruchu, ako by pomohli organizácii ochrany prírody.
- Od roku 2002 sme sa snažili získať pre potreby PIENAP-u časť objektu, alebo celý objekt NKP v Červenom Kláštore. Po intenzívnych rokovaníach a prisľuboch pracovníkov MK SR nám bol ponúknutý prenájom podkrovia v prvom nádvorí, čo bol znovu nájom a navyše miesto pre Správu nedôstojné nad toaletnými zariadeniami a garážami.
- Správa Pieninského národného parku sa snažila získať aj nehnuteľnosť – pozemok oproti rekreačnému zariadeniu Dunajec. Po počiatočnom nesúhlase pracovníkov MŽP SR a riaditeľa ŠOP SR vstúpila do rokovaní obec Červený Kláštor, ktorá zdvihla cenu pozemku a tak sa pozemok pre nás stal neatraktívny.

Správa Pieninského národného parku po týchto neúspešných pokusoch získať pre Správu vhodný objekt v obci Červený Kláštor využila ponuku mesta Spišská Stará Ves a odkúpila v marci 2008 od mesta objekt bývalého centra voľného času a kina za súdnoznalecký posudok 2 600 000,- Sk a v júni časť pozemku za objektom o výmere 58 m² pre prístavbu garáží.

V priebehu mesiaca marca a apríla 2008 bola spracovaná projektová dokumentácia, 17. apríla bolo získané stavebné povolenie a v priebehu mesiaca marec do 20. apríla bol spracovaný projekt pre nenávratný finančný príspevok z OP ŽP os 5 priorita 2. a 3. s názvom „Posilnenie infraštruktúry v Pieninskom národnom parku pre zabezpečenie plnenia záväzkov súvisiacich so sústavou NATURA 2000“. Vzhľadom na to, že riaditeľstvo ŠOP SR nepriložilo čestné prehlásenie k DPH, nám bol síce projekt v júli schválený, ale krátený o cca 3 000 000,- Sk, preto sme ho boli nútení stiahnuť a prepracovať pre druhé kolo výzvy, ktorého uzávierka bola 2. decembra 2008. Nenávratný finančný príspevok v predloženej projekte bol napočítaný vo výške 25 502 511,- Sk.

16.4. Pod'akovanie (Ing. Štefan Danko)

Na záver „Ročenky PIENAP-u 2008“ mi v mene všetkých pracovníkov Pieninského národného parku dovoľte poďakovať všetkým, ktorí v roku 2008 akýmkoľvek spôsobom podporili ochranu prírody v Pieninskom národnom parku.

Za odbornú spoluprácu a pomoc kolegom z organizácií:

- Múzeum Spiša, Spišská Nová Ves
- ÚBEV UPJŠ - PF v Košiciach
- Ústav zoológie SAV, Košice
- LF TU Zvolen - katedra fytoológie a katedra prírodného prostredia
- FEE TU Zvolen, Banská Štiavnica
- ŠOP SR Banská Bystrica
- Správa TANAP-u, Správa NP Slovenský raj
- Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva Liptovský Mikuláš
- ŠL TANAP-u, ochranný obvod Červený Kláštor
- ZOO Bojnice
- Poľský Pieninský národný park
- Poľovné združenia na území NP a ochranného pásma Pieniny, Veľký Lipník, Bystrá, Franková
- Ministerstvo životného prostredia SR
- Centrum pre aplikovanú ekológiu DAPHNE

Za spoluprácu:

- členom Klubu priateľov Pienin
- pedagógom, študentom a žiakom stredných a základných škôl zo Spišskej Starej Vsi, Spišských Hanušoviec, Veľkého Lipníka, Haligoviec, Lesnice, Orlova
- Centru voľného času v Spišskej Starej Vsi
- Klubu slovenských turistov
- Chate PIENINY
- Rekreačnému zariadeniu Dunajec Červený Kláštor
- Povodiu Bodrogu a Hornádu Poprad
- Katastrálnemu úradu v Starej Ľubovni
- Katastrálnemu úradu v Kežmarku
- Obvodnému úradu ŽP Stará Ľubovňa
- Obvodnému úradu ŽP Kežmarok
- starostom všetkých obcí Zamaguria
- primátorovi a mestu Spišská Stará Ves
- Ľubovnianskemu múzeu
- pltníckym spoločnostiam na rieke Dunajec

a ďalším na tomto mieste nomenovaným spolupracovníkom a priateľom.

Ďakujeme.

Vydal: Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
Správa Pieninského národného parku Červený Kláštor
Technický redaktor: Ing. Štefan Danko
Foto: Archív Pieninského národného parku
Tlač: www.pienap.sk